

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ВАСИЛ ДИМИТРОВ“
гр. Мадан 4900 ул. "Перелик" №3, тел. 0308 /22115, e-mail: info-2102145@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

д-р ХРИСТО КАМЕНОВ

**ДИРЕКТОР НА ПГ „ВАСИЛ ДИМИТРОВ“
МАДАН**

ПРАВИЛНИК

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

ЗА УЧЕБНАТА 2024-2025 ГОДИНА

2024 година

МАДАН

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в ПГ "Васил Димитров".
2. Правилникът се отнася за всички участници в образователно - възпитателния процес и трудова дейност (ученици, учители и друг персонал) и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд.
3. Правилникът се утвърждава от директора на училището, не по-късно от началото на учебната година.
4. Правилникът се актуализира при въвеждане на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ I

Област и ред за прилагане на правилника

1. Правилникът се отнася за учениците, педагогическия и непедagogическия персонал в ПГ "Васил Димитров" гр. Мадан, както и за лицата, които по различни поводи се намират в училищната сграда, учебните цехове, работилниците, производствените участъци, площадки, терени и други.
2. За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на обучението, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.
3. Отговорност за изпълнението на правилника носи училищното ръководство.
4. Същите са длъжни да сключват договор за условията, при които ще се проведе производствената практика.

РАЗДЕЛ II

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учащите за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд Училищно ръководство.

1. Училищното ръководство е длъжно:
 - да осигурява работа на учениците с напълно обезопасени машини и съоръжения;
 - да създава повишен технически надзор при изпълнение на изискванията на техническата безопасност в цеховете и други, където има ученици на практика;
 - да осигурява редовно и качествено провеждане на инструктажа за безопасността на труда преди започване на учебната и производствената практика и следи за спазването на съответните правила;
 - да не допуска провеждане на учебна и производствена практика с ученици извън предвиденото време в учебната програма - в неучебни, празнични и почивни дни, през нощта от 22:00 до 5:00 часа, както и полагането на извънреден труд;
 - да осигури на учениците най-малко две почивки през време на работния /трудовия/ ден.
 - да осигури необходимите мерките и действията за осигуряване на ЗБУТ по време на извънредно положение.

Педагогически персонал.

1. В началото на всяка учебна година класните ръководители и учителите запознават учениците с нормите за безопасност и условията на труд в класните стаи и кабинетите.
2. При провеждане на спортни игри, походи, състезания и други извън училищни дейности класните ръководители и учителите задължително инструктират учениците за поведението им като състезатели, участници в похода, пешеходци или пътници в транспортни средства.
3. Списъците на учениците от групите, заминаващи на поход, екскурзия и т.н. се предават на Директора след провеждане на задължителния инструктаж заедно с маршрутният лист за придвижване на групата.
4. Екскурзии се провеждат само с изправни моторни превозни средства.
5. При организиране на походи по възможност не се включват хронично болни ученици. Същите могат да участват в похода след разрешение от лекар и писмено съгласие на родителите /или присъствието на родител на мероприятиято/.
6. Преди провеждане на общински, регионални и национални спортни състезания, участниците-ученици задължително преминават през медицински преглед под ръководството на учителите по физическо възпитание или треньорите.
7. Преди провеждане на лабораторни упражнения учениците предварително се инструктират от преподавателя за безопасна работа.
8. Задължително е разглеждането на теми по безопасност на движението в часа на класа.
9. Запознава учениците с необходимите мерки и действията за опазване на здравето по време на извънредно положение.
10. Дежурните учители следят за нормалното придвижване на учениците по коридорите и стълбищата в училищната сграда и следят за поведението на същите в класните стаи, коридорите и стълбищата.
11. Класните ръководители организират застраховането на учениците от паралелката.
12. Учителите следят за внасянето и хвърлянето на бомбички и други взривни материали, пушене и палене на огън в сградата и двора на училището.
13. Учителите по производствено обучение при провеждане на практика в лабораториите, учебните работилници са длъжни:
 - а) да извършват необходимия въстъпителен инструктаж, да обучават учениците на правилна и безопасна работа при провеждане на трудовото и производствено обучение, както и да ги инструктират при смяна на работното място;
 - б) да вписват проведения с учениците инструктаж и обучение по безопасността на труда в специална книга за инструктажи;
 - в) при системни нарушения по безопасността на труда да отстраняват от работа учениците;
 - г) да не допускат на работа ученици, които са без работно облекло и без да ползват ЛПС.

Непедагогически персонал.

/помощен и обслужващ персонал - работници и служители/

1. Да спазват установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълняват трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да се явяват на работа в състояние, което им позволява да изпълняват възлаганите им задачи и да не употребяват през работно време алкохол или друго упойващо вещество.
3. Да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на движението и противопожарната охрана.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършваната от тях работа или дейност.
5. Да поддържат реда, необходимата чистота, културна и приветлива обстановка на работното си място.
6. Да не предприемат по своя инициатива работа, с която не са запознати и не им е възлагана.
7. Да не работят с машини, които не познават.

8. Да поддържат и повишават знанията и квалификацията си по безопасните методи на труд.
9. Периодично или за конкретен случай да се запознават с изискванията за безопасна работа, отнасящи се за работното място - машината, на която работят.
10. Имат право да откажат изпълнението или да преустановят работата, когато възникне сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето им, като незабавно уведомяват за това прекия си ръководител.
11. Имат право да откажат изпълнението на работа, за която не са инструктирани или нямат изискващата се правоспособност.
12. Задължително да се явяват на периодичен медицински преглед и изследване, когато за това им е съобщено или в друг конкретен случай.
13. Чистачките задължително забърсват с влажна кърпа всяка сутрин преди началото на учебните занятия всички чинове, маси, бюра, пейки, первази и повърхности.
14. Преди началото на учебните занятия всички класни стаи, кабинети, учителска стая и канцеларии задължително се почистват и проветряват.
15. Класните стаи и кабинетите задължително се проветряват през всяко междучасие.
16. Класните стаи и кабинетите задължително се почистват след приключване на всяка учебна смяна - проветряват се и се забърсват с влажна кърпа.
17. Преди началото на учебните занятия по време на отоплителния сезон огнярят всяка сутрин проверява състоянието на радиаторите в училищната сграда, а при констатирани нередности незабавно уведомява училищното ръководство.
18. Преди началото и след края на учебните занятия работникът по поддръжка и ремонт задължително проверява състоянието на вратите, прозорците, чиновете, масите, бюрата, шкафовете и осветлението. При констатиране на нередности незабавно пристъпва към отстраняването им, като своевременно уведомява домакина и училищното ръководство.
19. Коридорите и стълбищата в училищната сграда се забърсват от чистачите след всяко междучасие.
20. Санитарните помещения се почистват преди започване на учебните занятия, след всяко междучасие и след приключване на учебните занятия.
21. Чистачите измиват прозорците всяка ваканция. Тяхното почистване се извършва след внимателното им отваряне, а също на изправни маси или стълби.
22. Качването и слизането при почистване на прозорците или подмяна на осветителните тела става изключително внимателно при спазване на правилата за безопасност.
23. Училищният двор и спортните площадки се почистват всяка сутрин, след голямото междучасие и след приключване на учебните занятия.
24. Пердета, завеси, покривки, пътеки и килими се перат всяка ваканция.
25. Почистването на паркета става през ваканцията, като чистачките спазват правилата за работа с опасни химикали.
26. По време на работа с опасни химикали прозорците в кабинетите, класните стаи и залите задължително са отворени.
27. При подмяна на осветителни тела, ремонт на учебно-технически средства, съоръжения, машини, печки и други, те задължително се изключват от електрическата мрежа.
28. Ремонт на ел. табла се извършва само след централно изключване на ел. мрежа.
29. След приключване на учебните занятия чистачките задължително проверяват за забравени включени електрически уреди, учебно-технически средства и осветление.
30. Обслужващият персонал изпълнява задълженията си по трудов договор и длъжностна характеристика само в работно облекло.
31. До началото на учебната година задължително се осигуряват от длъжностното лице медикаменти за долекарска помощ.
32. При пожар, земетресение, авария, стихийно бедствие и други, чистачите от първия етаж обезпечават отварянето на вратите и изходите за евакуацията на учениците.
33. За училищни нужди се закупуват или приемат като дарения само уреди, съоръжения,

пособия, учебно - технически средства и други, отговарящи на БДС.

34. Леснозапалими материали се съхраняват от домакина на строго определените за целта места, безопасни за здравето и живота на учениците и трудовия колектив.
35. Забранено е запалването на събраните отпадъци и листа в училищния двор и около него.
36. През есенно-зимния сезон стриктно да се спазва планът за работа през зимни условия- „План за осигуряване на нормален учебен процес през зимата" с оглед на безопасните и здравословни условия на труд.

Задължения на медицинския персонал

1. Медицинската сестра организира работата по здравеопазването и контролира спазването на санитарния минимум.
2. Медицинската сестра консултира и контролира помощния персонал за спазване на концентрациите на дезинфекционните разтвори съгласно изискванията на РЗИ и правилното съхранение на хигиенните материали.
3. При възникване на инфекциозно заболяване извършва необходимите профилактични мероприятия и предприема мерки за опазване на останалите деца от училището.
4. Провежда ежедневен филтър и други здравно-профилактични мероприятия, приема и отчита медицинските бележки за отсъствията на ученици по болест.
5. Организира и контролира закаляването на учениците.

Ученици

1. При придвижване от дома към училище всеки ученик се задължава стриктно да спазва правилата за движение по пътищата.
2. При пресичане на улица „Перелик" до изхода на училището всеки ученик е длъжен да се огледа, ослуша и ако не идва превозно средство, да премине.
3. Придвижването по коридорите и стълбищата в училищната сграда става само от дясно.
4. Забранява се на учениците да тичат, скачат и да се боричкат в класните стаи и училищните коридори.
5. Пет минути преди започване на часа учениците заемат работните си места и спокойно изчакват идването на преподавателя.
6. Категорично се забранява на учениците качването по первазите на прозорците, както и катеренето по спортните съоръжения без разрешението на преподавателя по физическо възпитание.
7. Организирането и провеждането на спортни игри и състезания в двора на училището и спортните площадки става само в присъствието на учител. Ако топката попадне на улицата, ученикът внимателно излиза на уличното платно под наблюдението на учителя.
8. Забранява се на учениците при отсъствие на учител да вдигат шум в класните стаи.
9. Забранява се на учениците да консумират закуски в учебните кабинети.
10. По време на извънкласни и извънучилищни мероприятия учениците задължително и стриктно спазват указанията на класния ръководител или учителя.
11. Забранява се на учениците да пипат и боравят с учебно-технически средства и пособия в отсъствието на учител.
12. Категорично е забранено на учениците да пипат здрави или счупени контакти и електрически ключове. При откриване на повредени или счупени контакти или електрически ключове са длъжни незабавно да уведомят класния ръководител, учител или училищното ръководство.
13. Забранено е пушенето, употребата на цигари, вкл. и електронни, наргилета, алкохол и наркотични средства.

Конкретни права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учениците за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд:

ДИРЕКТОР

1. Отговаря за цялостното изпълнение на изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в учебното заведение по действащите нормативни документи, указания и заповеди на министерството, по въпроси на охраната на труда.
2. Утвърждава Правилника за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд на учебното заведение, което ръководи.
3. До началото на всяка учебна година актуализира правилника.
4. Организира запознаването на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал и родителите с настоящия правилник.
5. Създава условия за опазване на живота, предпазване от рискове и укрепване здравето на учащите се.
6. Назначава длъжностно лице с подходящо образование и подготовка за осъществяване на координация и контрол по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
7. Организира съвместно с медицинското лице, обслужващо училището, провеждането на различните видове здравни мероприятия и поддържането на реда и хигиената в училищната сграда, дворните площи и другите помещения.
8. Създава условия и осигурява цялостно и правилно провеждане на инструктажите и обучението по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана и контролира прилагането и спазването на изискванията за тяхното провеждане.
9. До началото на всяка учебна година осигурява изготвянето на инструкции за правилна и безопасна работа с отделните машини, апарати и съоръжения, за учебните кабинети, лаборатории и работилници, съответстващи на нормативните изисквания и съобразени с психологическите особености на учащите и липса на трудови навици.
10. Всяка учебна година организира със съдействието на служба за трудова медицина и специализираната лаборатория проверка по спазването на установените в Република България единни правила, норми и изисквания по отношение на:
 - вибрации, шум, чистота на въздуха, осветеност;
 - ергономични условия;
 - микроклимат /температура и влажност на въздуха/.
11. Осигурява безопасни и здравословни условия на труд, така че всяка опасност за живота и здравето на работника или служителя да бъде предотвратена.
12. Осигурява указания за реда и начина за изпълнение на задачите, включително запознаване с длъжностните характеристики и правилата за здравословни и безопасни условия за труд.
13. Осигурява вписването към длъжностните характеристики на служителите и работниците на конкретните им задължения за осигуряване на безопасни условия на труд.
14. При сключване на договори с други организации за изпълнение на ремонтни дейности включва и мерки за осигуряване на безопасни условия за обучение и труд.
15. Сключва договор с предприятие /фирма/ за провеждане на производствена практика, в който подробно се вписват задълженията на двете страни за осигуряване на безопасни и здравословни условия, при които ще работят учащите се.
16. Носи персонална отговорност по изпълнението и контрола на безопасните условия на възпитание, обучение и труд на учащите се през време на учебната и производствената практика в работилниците, кабинетите, лабораториите и извън учебното заведение.
17. Осигурява подходящи помещения за учебни кабинети, лаборатории, работилници и не допуска използването на неподходящи тавански, избени и студени помещения за подобни цели.
18. Осигурява спазването и прилагането на държавните стандарти и отраслови норми по охрана на труда при усвояване на нови и вече произвеждани съоръжения, апарати, уреди и други в учебните работилници.

19. Осигурява необходимите средства за осъществяване на мероприятията по охрана на труда.
20. Осигурява снабдяването с работно и специално облекло и лични предпазни средства и предоставя безплатно специално работно облекло и лични предпазни средства на работниците и служителите, които работят с или при опасни и вредни за здравето или живота машини, съоръжения, течности, газове, стопени метали, нажежени предмети и други подобни.
21. Защитното оборудване и средствата за колективна и лична защита редовно се проверяват и се поддържат в изправност.
22. Осигурява безплатно работно и униформено облекло при условия и ред, установени от Служба за трудова медицина или КТД.
23. Осигурява условия за санитарно - битово и медицинско обслужване на работниците, служителите и учащите се.
24. Осигурява преглед на сградите след извършен основен ремонт и обръща внимание на закрепването на вратите, прозорците, обезопасяването на електрическата инсталация и съоръжения /зануляване, заземяване/, монтирането на машините, изискванията по хигиена на труда и противопожарна безопасност.
25. Докладва ежегодно на педагогическия съвет за състоянието по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана, за причините, довели до трудови злополуки и предприетите мерки за отстраняването им.
26. Осигурява своевременно съставяне на акт за трудова злополука или професионално заболяване, както и разследване на причините, довели до това. Незабавно уведомява РУО на МОН, Главна инспекция по труда, органите на МВР, прокуратурата и гражданската защита в случаите на тежки или със смъртен изход злополуки и на тежки аварии.
27. Осъществява взаимодействие и координация с органите на МТСП, МЗ, МВР и местните органи на държавната власт в дейността си по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
28. Осигурява пожарната безопасност в просветното звено, чрез спазване на действащите норми, правилници, наредби и предписания. Два пъти през учебната година осигурява провеждане на тренировки за действия при евакуация (при пожар, аварии, бедствия и заплахи от терористични актове).
29. Осигурява необходимото противопожарно оборудване и мястото за разполагането му.
30. Съгласувано с противопожарните органи определя пътищата за евакуация на учащите и други служители и работници.
31. В случай или при вероятност от възникване на сериозна и непосредствена опасност за здравето и живота работодателят информира във възможно най-кратък срок застрашените работещи за действията, които се предприемат във връзка със защитата им, осигурява преустановяването на работата и евакуацията им на безопасно място и не допуска възобновяване на работата, докато не се отстрани опасността.
32. Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителните съоръжения, електрическите инсталации и други.
33. Осигурява изготвянето на инструкции за спазване на изискванията и правилата за пожаробезопасност.
34. Осигурява съответното обезопасяване, когато изходът на учебното заведение е в близост до улица с интензивно движение.
35. Разработва и обявява по подходящ начин правила за спазване на здравословни и безопасни условия на труд при специфични производства и дейности, както и за отделни машини, съоръжения и работни места.
36. Извършва контрол при сключване на трудов договор за спазване на изискванията за правоспособност и квалификация.
37. Проявява специална грижа и внимание към определени категории трудещи се - младежи,

жени, лица с намалена трудоспособност и други.

38. Не се допускат до работното място лица със заболявания, противопоказни на съответния вид работа или след употреба на алкохол и/или упойващи средства.
39. Бременни и работнички кърмачки не могат при никакви обстоятелства да бъдат задължавани да изпълняват дейности, за които при оценката на риска са установени рискови фактори и условия на труд.
40. Въвежда протиепидемични мерки на територията на училището като:
 - редовно проветряване и дезинфекция;
 - недопускане до работните помещения на лица с прояви на остри респираторни болести (повишена температура, главоболие, хрема, кашлица, затруднено дишане и други);
 - инструктаж на персонала за правилна хигиена на ръцете и осигуряване на сапун и вода и дезинфектант.

ЗАМЕСТНИК- ДИРЕКТОР ПО УЧЕБНА И ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА

1. Изпълнява заедно с директора целият обем от задължения, свързани с организирането, ръководството и управлението на дейността по охраната на труда в процеса на учебната и производствената практика с учащите.
2. Създава условия /чрез пълно обезопасяване на машините, уредите, апаратите, инсталациите, уредбите/ и осигурява спазване по всички работни места на нормативните изисквания за безопасна работа.
3. Преговаря и подготвя за сключване договор с предприятие /фирма/ за провеждане на производствена практика, като в него подробно се записват задълженията на страните за осигуряване на безопасните и здравословни условия, при които ще работят учениците.
4. Съдейства и контролира за редовното провеждане на инструктажите и обучението за безопасна работа.
5. Организира заедно с лицето за координация и контрол по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд изготвянето на инструкции за правилна и безопасна /включително и само за пожаробезопасна/ работа с отделните машини, апарати и съоръжения за учебните кабинети, лаборатории и работилници - съответстващи на нормативните изисквания и съобразени с психологическите особености на учащите и липсата им на трудови навици. Изготвените проекти се представят на директора за утвърждаване.
6. Изисква от учителите по практика водещите упражненията в кабинетите и лабораториите, да поставят на видни места инструкции за безопасна работа.
7. Спира работата на машини, съоръжения, уреди, прибори, превозни средства, работа в помещения и други, когато не са обезопасени според действащите правилници и норми или съществува непосредствена опасност за живота и здравето на хората.
8. Осигурява и изисква провеждането на учебната и производствената практика да става с използване на работно, специално облекло и лични предпазни средства.
9. През време на производствено обучение или практика, през време на каквато и да било друга работа да не допуска възлагане на несвойствени за учащите се работи.
10. Съвместно с медицинския специалист и лицето за координация и контрол да извършват периодичен контрол в учебните кабинети, лаборатории, работилници, салони за физкултура и т. н. за санитарно - хигиенното състояние на учебните места, правилното действие на вентилационните уредби, отоплението, осветлението, шума, физическото натоварване, ползването на работно облекло и ЛПС, продължителността на учебния работен ден и други. При забелязани нарушения или недопустими отклонения от установените норми в областта на охраната на труда да предприеме мерки за отстраняването им или да информира директора за решение.
11. Осигурява снабдяването с необходимите годни и безопасни инструменти, съоръжения, противопожарни уреди и други.

12. Грижи се за осигуряване на наличие и ползуването на необходимите нормативни документи /общодържавни и отраслови/, регламентиращи изискванията, свързани с безопасното провеждане на учебния процес.
13. Изпълнява в срок заповедите на директора и предписанията на контролните органи за отстраняване на допуснати нарушения по БХТ и ПО.
14. Пряко ръководи изпълнението на мероприятия за подобряване условията на работа, за ограничаване или недопускане на причини, водещи до трудови злополуки и професионални заболявания.
15. Следи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения. Не допуска използването им за никакви други цели, освен при нужда за гасене на запалване или пожар.
16. Организира провеждането на противопожарна подготовка на работниците и служителите от обслужващия и преподавателския състав с изучаване на изискванията по противопожарната охрана и правилата за ползуване на наличните средства за гасене с периодични проверки на знанията.
17. Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителните съоръжения и електрическите инсталации и уреди и спазване на противопожарните норми.
18. Организира за учениците обучение по противопожарни знания и подготовка.
19. Изпълнява задължения на работодателя за спазване разпоредбите на КТ във връзка с работното време, почивките и отпуските на щатния персонал.
20. Изпълнява и всички други задължения по ХБТ и ПО и трудовите правоотношения, предвидени в нормативни документи за длъжността.

ДЪЛЖНОСТНО ЛИЦЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩО КООРДИНАЦИЯ И КОНТРОЛ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

1. Осъществява от името на директора координация в работата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд за щатния персонал и учениците, за предпазване от рискове и укрепване здравето на децата.
2. Провежда начален инструктаж по БХТ и ПО с:
 - а) всички новопостъпващи в учебното заведение служители и работници преди допускането им до работа;
 - б) всички учащи ежегодно със започване на учебната година;
 - в) работници, служители и учащи, изпратени временно на работа или да продължат обучението си в учебното заведение.
3. Оказва помощ и упражнява контрол за правилно провеждане:
 - а) на инструктажа на работното място и периодичният инструктаж с щатните работници и служители;
 - б) на инструктажа на работното място, периодичният и ежедневен инструктаж с учащите.
4. Организира и участва в разработването на инструкции за безопасна работа в помещенията-работилници, кабинети, лаборатории, отделни машини, съоръжения, инструменти и други.
5. Подготвя предложения за утвърждаване на конкретни задължения за осигуряване на безопасни условия за лицата, ръководещи и изпълняващи трудови и учебни дейности.
6. Участва заедно с медицинската сестра, под ръководството на заместник- директора, в извършването на периодичен контрол за санитарно-хигиенното състояние във всички помещения, отделни работни места и района на училището.
7. Изисква и контролира осигуряването на:
 - а) необходимите работни и специални облекла, лични предпазни средства и периодичните им изпитвания;
 - б) първоначалните и периодични медицински прегледи;

- в) необходимите правилници, наредби, стандарти и други документи по БХТ и ПО;
- г) периодична ежемесечна проверка за техническото състояние на ръчните и преносими ел. инструменти, подвижни лампи и трансформатори и редовното водене на дневника за тази цел.
8. Води ревизионната книга за вписване на констатации и предписания на контролните органи по охрана на труда.
9. Разследва причините за станалите трудови злополуки и води книгата за регистриране на актовете за тях. Участва задължително при разследване на аварии, пожари, смъртни и тежки злополуки.
10. Участва в проверките, извършвани от контролните органи на Главна инспекция по труда и други държавни органи, осъществяващи общ или специализиран контрол по трудовото законодателство.
11. Извършва самостоятелно проверки по БХТ и ПО на всички работни места /работилници, кабинети, лаборатории/. Съставя протоколи за констатациите, с които запознава директора, като изготвя и заповед с конкретни мерки за отстраняване на констатиранията нарушения.
12. Периодично информира директора за състоянието на условията на възпитание, обучение и труд в просветното звено и за хода на изпълнението на поставени задачи, заповеди и предписания.
13. Осъществява връзка с регионалните органи на ГИТ, МЗ и МВР относно цялостната организация на работата по БХТ и ПО в учебното заведение.
14. Дава предложения за подобряване на условията на труд.
15. Контролира спазване на изискванията по нормативните документи, свързани с осигуряване на специалната защита на децата, младежите и девойките под 18- годишна възраст:
- а) определянето на учениците за производствена практика да става след обстоен медицински преглед и лекарско заключение;
 - б) установеното работно време и почивки при учебната и производствената практика;
 - в) микроклимат, осветление, шум, вибрации, вредни вещества;
 - г) физическо натоварване, работно облекло и ЛПС.
16. Съвместно с заместник- директора:
- а) следи и се грижи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения;
 - б) организира провеждането на противопожарна подготовка на работниците и служителите и обучение за противопожарни знания на учащите;
 - в) следи за състоянието на проходите за евакуация.
17. Организира изготвянето на инструкции за противопожарните изисквания и правила, които трябва да се спазват при работа с отделните машини, в отделните помещения и други случаи.
18. Отговаря за организацията на работата по охрана на труда в учебното заведение.
19. Изпълнява и всички други задължения по БХТ и ПО, предвидени в нормативни документи за длъжността.

УЧИТЕЛ /МАЙСТОР/ ПО ПРОИЗВОДСТВЕНО ОБУЧЕНИЕ И ПРАКТИКА

1. Да извършва по утвърдената програма необходимият инструктаж на работното място по БХТ и ПО с учащите, преди започване на учебната за срока практика и да го регистрира в книгата за инструктаж, като попълва точно и пълно всички графи. Да провежда ежедневен инструктаж преди всяко занятие.
2. Да изисква от ръководството на просветното звено за всяка машина, съоръжение и работно място инструкция за безопасна работа, която да окачи на видно и удобно за четене място близо до машината.
3. Да запознава учениците с устройството на машините и изискванията за тяхното обезопасяване. Да разглежда с тях съдържанието на всяка от инструкциите за безопасна

- работа. Особено внимание да обръща на поведението, което трябва да имат по време на практиката, техните задължения, какво и как да работят, кое им е позволено и кое не, какво е строго забранено.
4. Да обучава и възпитава учениците на правилна и безопасна работа, както и да ги инструктира отново при смяна на работното място.
 5. Преди започване на часа по учебна практика внимателно да проверява състоянието на машините и съоръженията, блокиращите и сигнални устройства, пускови и спиращи механизми, състоянието на режещите и други инструменти /здравина, заточване, закрепване, балансиране/, наличието и закрепването на предпазните капаци и екрани, електрообезопасяването, състоянието на заготовките, които ще се обработват и други.
 6. Да включва и изключва машините от електрическата мрежа при съблюдаване на мерките за сигурност.
 7. През време на провеждане на практиката да наблюдава и следи постоянно за работата на машините, съоръженията, апаратите и при забелязване на най-малки неизправности по тях незабавно да ги изключва от действие.
 8. Да проявява възискателност към всички за спазване на правилата и изискванията за безопасна работа, за използване на работното и специалното облекло и ЛПС, заемане на правилна /за по-малко натоварване/ и ергономична стойка.
 9. Да знае всеки момент пребиваването на всеки ученик от поверената му група и каква работа извършва.
 10. Постоянно да наблюдава как работи всеки и в случай при нарушаване на правилата да взема съответни мерки, включително и отстраняване от практика. Да не допуска в помещението ученик без работно облекло или да работи, без да ползва необходимите ЛПС.
 11. Да запознава учениците с възможните последици в случай на неспазване на изискванията за безопасна работа или при работа с неизправна и небезопасна машина, инструменти и т. н.
 12. Да дава ясни и недвусмислени нареждания, които не противоречат на действащите правилници по БТ и други нормативни документи.
 13. Да следи и осигурява спазването на режима на работа и почивка.
 14. Да създава навици у учениците те сами, преди започване /и през време на работа/, внимателно да оглеждат работното си място и машината, като при забелязване на неизправности да го уведомяват.
 15. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи, като особено строго съблюдава за физическото натоварване на всеки един от тях.
 16. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване медицинска помощ и да съобщава на директора на учебното заведение.
 17. Да не допуска оставане на ученици в помещението за обучение по практика без присъствие и наблюдение от учител.

УЧИТЕЛИТЕ, ВОДЕЩИ УЧЕНИЦИТЕ НА ПРАКТИКА В ПРЕДПРИЯТИЯТА.

1. Запознават се със задълженията на всяка от страните по договора /училището и предприятието/ за осигуряване на безопасните и здравословни условия, при които ще работят учениците.
2. Осигуряват провеждането на начален инструктаж по БХТ и ПО, като изискват от завеждащия службата по охрана на труда в предприятието подробно да разясни на учениците техническите и технологически условия на производство, където ще се провежда практиката и всички правила и изисквания за безопасна работа.
3. Запознават учениците със задълженията, които имат и трябва да спазват по време на практиката.
4. Изискват от зав. службата по охрана на труда картите за оценка условията на труд на

- работните места, където ще работят учениците и дооценяват съответствието на тези условия с нормативните изисквания за работа на лица до 18 годишна възраст.
5. Да контролират спазването на утвърдените специални учебни планове, програми и изисквания на МОН за дейностите, начина и безопасните условия на възпитание, обучение и труд на учениците по време на провеждане на производственото обучение. При констатиране на нарушения са длъжни да отстраняват от работа учениците и да уведомяват незабавно ръководителя на предприятието.
 6. Не допускат ученици да работят с необезопасени машини.
 7. Да следят и спазват продължителността на работния ден. Да не допускат провеждане на производствена практика извън предвиденото в учебната програма време- в неучебни, празнични и почивни дни. Времето за производствено обучение да бъде в редовна /дневна/ смяна и да започва не по- рано от 8:00 часа.
 8. Да спазват изискването за общата продължителност на трудовата дейност /работната смяна/ за учениците от 16 до 18 години да не превишава 6 часа, с най-малко две почивки / без тази за обяждане/, които се включват в работното време.
 9. Пребиваването по време в условия на шумово въздействие над 70 дБ „А“, да бъде съобразено с определените норми и почивки.
 10. Да осигуряват спазването на изискванията за физическото натоварване през време на производствената практика.
 11. Да следят и изискват по време на производствената практика учениците да бъдат снабдявани с ЛПС, специално работно облекло и обувки, каквито се полагат и ползват от работниците в предприятието.
 12. Да осъществяват от своя страна и изискват постоянно наблюдение на учениците и от страна на майсторите при самостоятелната им работа със сложни инструменти и обработка на сложни детайли, както и при обслужването на непознати за тях машини.
 13. Недопускат възлагане на учениците на несвойствена работа, която е в противоречие с учебните планове и програми.

УЧИТЕЛ /РЪКОВОДИТЕЛ/ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО В КАБИНЕТ /ЛАБОРАТОРИЯ/.

1. Да изиска, устрой и обзаведе кабинета /лабораторията/ в пълно съответствие с изискванията на БХТ и ПО.
2. В началото на срока, преди започване на обучението в кабинета /лабораторията/, учителят да проведе по утвърдената програма необходимия инструктаж по БХТ и ПО с учениците и да го регистрира в книгата за инструктажа, като попълва пълно и точно всички графи. В инструктажа особено внимание да обръща на поведението, което трябва да се спазва по време на работа в кабинета.
3. Да запознава учениците с възможните последици в случай на неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.
4. Изисква от ръководството на просветното звено утвърдена инструкция за безопасна работа в кабинета, която окачва на видно и достъпно за четене място.
5. Да обучава учениците на правилно и безопасно провеждане на практическите занятия /опитите/. Да дава ясни и недвусмислени указания и нареждания за безопасна работа в кабинета.
6. Преди започване на занятие, свързано с опити, предварително да попълни всичко необходимо в работната тетрадка за инструктаж по БХТ и ПО. Да провери състоянието и да подготви уредите, материалите, приборите, работните места, предпазните средства и всичко друго, необходимо за безопасна работа. В самото начало на учебния час да направи необходимият инструктаж на учениците /по въпросите, отразени в работната тетрадка/ за правилно и безопасно провеждане на опитите.
7. Да не допуска провеждане на практическа работа в кабинета на ученици, без /когато е необходимо/ да са осигурени с налично работно облекло и ЛПС.

8. През време на работа в кабинета да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на ползуваните уреди и материали. При забелязване на неизправности в уредите, незабавно да ги изключва от действие. При неспазване на изискванията за безопасност от страна на учениците да взема съответни мерки, включително и отстраняване от дейност.
9. Да създава навици в учениците сами, преди започване /и през време/ на работата, внимателно да оглеждат състоянието на ползуваните уреди, химикали и друго обзавеждане, което ползват. При забелязване на нередности незабавно да уведомяват.
10. Отговаря за безопасното протичане на лабораторните занятия.
11. Да включва и изключва напрежението за работните ел. табла и контакти само след съблюдаване на мерките за сигурност.
12. Длъжен е строго да спазва нормативите за допустимото количество материали и условията, при които могат да се съхраняват в кабинета.
13. Да не допуска оставане на ученици в кабинета без присъствие на учител.
14. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава за това на директора на просветното звено.

УЧИТЕЛ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ.

1. Да изисква, устройва и обзавежда площадката за физкултура със здрави, изправни и сигурно поставени /закрепени/ уреди, гимнастически постелки, подвижни съоръжения за отскоци, масивна настилка на площадката /асфалт или сгурия/ и други.
2. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние. Особено внимание да обръща на скрепителните елементи /винтове, болтове, скоби, обтегачи, възли и други/.
3. Ежедневно, преди започване на занятията по физкултура, да извършва оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват.
4. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от злополука, или да се играе без гимнастически постелки. За увеличаване на триенето между ръцете или краката при игра на уреда да осигурява необходимото средство /магнезий/.
5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията, особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплаха.
6. Да оказва помощ при изпълнението на трудни и опасни елементи от упражненията и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити /прескоци, отскоци, игра на лост, халки, греда/.
7. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното да не изисква изпълнение на трудни елементи.
8. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около попаденията.
9. Да осигурява местата за физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилката, разположение на уредите и др.
10. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на директора на просветното звено.

УЧЕНИЦИТЕ ПО ВРЕМЕ НА УЧЕБНА И ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРАКТИКА.

1. Да изслушват внимателно инструктажа и всички други форми на обучение по БХТ и ПО, които се провеждат от учителите по труд и техника и учебна практика, както и инструктажа, провеждан в предприятието преди започване на производствена практика.
2. Да се разписват в книгите за инструктажа в просветното звено и в предприятието, с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда и се задължават най- стриктно да ги спазват.

3. Да спазват установеното време за производствена практика.
4. Строго да спазват разпоредбите по БХТ и ПО и правилата за вътрешния ред и поведение в учебното звено и предприятието, като изпълняват дадените им указания в това направление. Да поддържат образец ред, чистота и висока култура на работното си място.
5. Да ползват задължително обикновеното и специалното работно облекло и ЛПС, които се полагат.
6. Да познават устройството и действието на машините, съоръженията, инсталациите, приборите, механизмите и т.н., с които ще работят и да спазват всички специфични изисквания от инструкциите за безопасна работа с тях.
7. Преди започване на работа или дейност да огледат внимателно работното си място и при забелязване и на най- малки неизправности или несъответствия, веднага да уведомяват преподавателя или майстора.
8. През време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание и само определената работа. Всяко разсейване, отклоняване на погледа, разговори и други, могат да доведат до трудови злополуки и нещастни случаи. Това особено важи за дейности, при изпълнението на които са ангажирани по двама и повече ученика. В такива случаи ученикът, който трябва да включва машината, апаратурата или съоръжението, се задължава да даде сигнал.
9. Преди да напуснат работните си места, да предадат инструментите си почистени и в пълна изправност.
10. При злополука веднага да съобщават на учителя си или ръководителя на учебната и производствената практика, за да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия.
11. На учениците строго е забранено:
 - а) самоволно да извършват работа, която не им е възлагана, да напускат или сменят работното си място, да заемат работни или измерителни уреди и инструменти от другарите си, да се пресягат през работните машини, да разговарят, когато същевременно и работят;
 - б) да извършват поправка на електрически уреди, инструменти, ел. инсталации, работни машини, съоръжения, приспособления, мебели, обзавеждане и други;
 - в) облягането и сядането върху предпазителни капаци на машините, огражденията за обезопасяване, на подредените за обработка или обработени детайли и други;
 - г) да разхвърлят безразборно обработените предмети около мястото на работа.

УЧЕНИЦИ ПО ВРЕМЕ НА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКО ЗАНЯТИЕ В КАБИНЕТ /ЛАБОРАТОРИЯ/.

1. Да изслушват внимателно инструктажа от учителя /ръководителя/ за правилното и безопасно провеждане на практическото занятие /опитите/ и поведението, което трябва да се спазва.
2. Да се разписват в книгите за инструктаж с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда и се задължават най- стриктно да ги спазват.
3. Да ползват задължително необходимото за провеждане на опита обикновено и специално работно облекло и ЛПС, каквито се изискват.
4. През време на занятието да изпълняват и спазват с голямо внимание изискванията за безопасност и най- вече при действия, при които са ангажирани две и повече лица.
5. Преди да напуснат кабинета, да предадат на преподавателя всички ползвани материали и уреди и да почистят работните си места.
6. При злополука заедно с ръководителя веднага да вземат мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия.
7. При възникване на неясноти лабораторното упражнение да се прекрати и учениците да поискат съвет от учителя.
8. Всяко повторение на упражнението или извършване на друг опит да става само с разрешение на учителя.
9. На учениците /учащите/ строго е забранено:

- а) самоволно да извършват дейност, която не е свързана с провежданото учебно занятие;
- б) да извършват поправки на електрически уреди, инструменти, инсталации и други;
- в) да разхвърлят безразборно предмети около работното място.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И КУЛТУРА НА ПОВЕДЕНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ

Учениците, участващи в туристически пътувания, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование, са длъжни да спазват следните правила за безопасност по време на пътуването и пребиваването в населените места и туристическите обекти, които се посещават:

По време на провеждането на туристически пътувания с обща цена учениците са длъжни:

- а) да изпълняват разпорежданията на ръководителите на групата;
- б) да бъдат подходящо облечени и екипирани според формата и характера на пътуването и неговата програма;
- в) да информират незабавно ръководителите на групата при възникнали здравословни проблеми или инциденти;
- г) да се движат в група, придружавани от учител;
- д) да не се отделят от групата по никакъв повод без знанието на ръководителя на групата;
- е) да не нарушават обявения ред за достъп и престой в съответния туристически обект/атракция;
- ж) да решават всички възникнали спорове, недоразумения и проблеми с ръководителя на групата.

РЕСУРСЕН УЧИТЕЛ

1. Познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в просветното звено, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение;
2. Приема индивидуалността на учениците със специални образователни потребности и се съобразява с нея в конкретната си работа;
3. Носи отговорност за опазване на живота и здравето на учениците по време на учебни занятия и на други дейности, организирани от училището;
4. Следи за здравното състояние на учениците и контролира спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания по време на учебно- възпитателния процес;
5. Инструктира учениците, контролира спазването на правилата за експлоатация и охрана на труда при работа с материали и съоръжения в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота на учениците.
6. Спазва указанията по противопожарна и аварийна безопасност.

ГЛАВА ВТОРА

Общи положения

1. Работникът или служителят е длъжен да спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд при изпълнение на работата, за която се е уговорил съгласно чл. 126, т. 6 от КТ.
2. Правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за специфични производства и дейности, както и за отделни машини, съоръжения и работни места, се разработват и утвърждават от работодателя. Те не могат да противоречат на нормативните изисквания и се обявяват по подходящ начин на работните места съгласно чл. 4, т.10 от ЗЗБУТ. Лица без необходимите знания и умения, предвидени в правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, не се допускат на работа съгласно чл. 281, ал. 4 от КТ.
3. Лица без необходимите знания и умения, предвидени в правилата за осигуряване на

- здравословни и безопасни условия на труд, не се допускат на работа съгласно чл. 281, ал. 4 от КТ.
4. При нарушаване на правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд се носи отговорност съгласно чл. 413, ал. 1 от КТ.
 5. Работодателят има право да налага дисциплинарни наказания за неспазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд съгласно чл. 404 от КТ изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“ и нейните органи, както и органите по чл. 400 и чл. 401 от КТ могат да прилагат следните административни мерки:
 - да спират въвеждането в експлоатация на сгради, машини и съоръжения, производства и обекти, ако не са спазени правилата за здравословни и безопасни условия на труд или когато нарушенията на правилата застрашават живота и здравето на хората.
 - да отстраняват от работа работници и служители, които не са запознати с правилата за здравословни и безопасни условия на труд или не притежават необходимата правоспособност.
 6. Учителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на съоръжения, машини и други, както и заети в дейности, които създават опасност за здравето и живота им, задължително се инструктират, обучават и полагат изпит по правилата за осигуряване на безопасни условия на труд.
 7. Учителите разработват правила за безопасни условия на възпитание, обучение и труд по учебните предмети, по които преподават.
 8. Учителите по физическа култура и спорт подготвят и изискват от училищното ръководство и помощния персонал извършването на ремонт на всички спортни уреди и пособия във физкултурния салон и училищния двор- спортните площадки: шведска стена, греда, успоредки, кон, кози, трамплини, въжета, халки, баскетболни кошове, оградна мрежа на волейболните игрища, футболни врати и други. Годността на същите се проверява от комисия, а тези, които не могат да се поправят, се бракуват.
 9. При изпълнение на физически упражнения, особено на тези с по-сложен характер, да се съблюдават изискванията за помощ и пазене на учениците от страна на учителя.
 10. Спортните уреди във физкултурния салон при ползване задължително да се обезопасят с постелки.
 11. Забранява се влизането във физкултурния салон без присъствието на учител, качването и ползването на спортните уреди по време на учебен час от повече от един ученик, както и катеренето или висенето по баскетболните табла или рингове, футболни врати и по оградната мрежа на волейболните игрища.
 12. Спортни уреди и пособия да не се използват преди учителят да е разрешил работа с тях, а при работа с гюлета, гирички, топки, тояжки и други задължително да се спазват указанията на учителя за безопасността на всички ученици.
 13. В часовете по физическо възпитание учениците са длъжни да бъдат в спортен екип и със спортни обувки /гуменки, кецове, маратонки/, съобразно изискванията на учителя. Не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при изпълнението на физическите упражнения, както и ползуването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат за нормалното провеждане на часа.
 14. Учителите по физическо възпитание и спорт трябва да осигурят добро предварително разгръване с цел въвеждане на организма за предстоящата работа и предотвратяване опасността от травми.
 15. Организацията, редът и дисциплината по време на занятията е задължение на всеки участник в учебния процес.
 16. Учителите по физическо възпитание не носят отговорност за травми и наранявания по време на междучасията и при неспазване на указанията за безопасност.
 17. В края на всяка учебна година комисия в състав:

- ◆ инж. Лиляна Манева – учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Промислена електроника“;
 - ◆ инж. Златко Касабов - учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Добивни и строителни минни технологии“
 - ◆ Карамфил Башев - поддръжка
- проверява състоянието на училищната сграда и всички съоръжения, физкултурни пособия, апарати, учебно-технически средства, уреди, машини, осветителни и отоплителни инсталации, съставя протокол и прави предложения за ремонт или бракуване.
18. В началото на всяка учебна година комисия в състав:
- ◆ инж.Лиляна Манева – учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Промислена електроника“;
 - ◆ инж. Златко Касабов - учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Добивни и строителни минни технологии“
 - ◆ Карамфил Башев - поддръжка
- проверява състоянието на всички видове инсталации, машини и съоръжения, готовността за започване на учебни занятия и съставя протокол, който се предава на Директора.
19. В началото на всяка учебна година класните ръководители по време на провеждане на първия час на класа запознават учениците с настоящия правилник, а учителите при провеждане на първото занятие инструктират учениците във връзка с изискванията за безопасност при ползване на машини, уреди, съоръжения, физкултурни пособия и други.
20. До началото на всяка учебна година задължително се отремонтират или бракуват всички машини, уреди, съоръжения, учебно-технически средства и пособия, които не отговарят на условията за безопасност.
21. Задължително е спазването на изготвения план за работа при зимни условия, като своевременно в началото на зимния сезон се осигуряват необходимите противопожарни средства, сол, пясък, лопати и кирки.
22. При извършване на ремонтни дейности в училищната сграда директорът издава заповед за стриктно спазване на правилата за безопасност до неговото приключване.
23. При станала злополука незабавно се уведомява медицинския специалист, училищното ръководство и родителите на ученика или близките на служителя или работника.
24. Дежурните учители за деня извършват превантивен контрол по спазване на правилата за безопасност. При нарушаването им от ученици незабавно уведомяват класния ръководител и училищното ръководство.
25. Не се възлага изпълнението на заваръчни работи и не се назначават като заварчици лица, които нямат свидетелство за правоспособност за съответната професия и специализация, както и необходимата степен на правоспособност.
26. Работилниците за заваряване трябва да са разположени в самостоятелно помещение или ако това е невъзможно, задължително се огражда съответното, място където се заварява, с плътни непроницаеми, непропускащи светлина и пожароизолиращи материали.
27. Всички заварки трябва да се извършват под непосредственото наблюдение и контрол на учителя.
28. Забранено е да се извършват електрозаварки на открито по време на дъжд или гръмотевици.
29. Корпусът на генератора или трансформатора, пусковият реостат и предметът на заваряване да бъдат заземени или занулени, в зависимост от системата на електрозахранване.
30. Всички проводници да бъдат изолирани и сеченията им да отговарят на допустимия минимум. Проводниците на генератора или трансформатора до таблото трябва да са предпазени от механични повреди, а проводниците, които водят от апарата до масата на заваръчния предмет, трябва да бъдат многожилни, с мека и гъвкава броня.
31. При прекъсване на работа електроженният апарат да не се оставя под напрежение.

32. Бутилките със сгъстени газове да са разположени минимум на 10м от източници на открит огън, както и да се избягва пряко въздействие на слънчева светлина върху тях.
33. Вентилите на кислородните бутилки не трябва да се пипат с намазнени и намаслени ръце и да не се изтриват с намаслени конци.
34. Забранено е инсталирането на електрозаваръчните кабели съвместно с газозаваръчните маркучи и тръбопроводи.
35. Около опасните места трябва да бъдат поставени здрави парапети и огради, плакати, предупредителни знаци, светлинни и звукови сигнали и други, които предупреждават учениците за опасността.
36. Забранено е ръководителите на учебната и производствената практика, както и на майсторите и работниците да възлагат на учениците изпълнение на строително-монтажни работи на височина над 5м, посредством временни монтажни приспособления или непосредствено на елементи от конструкцията.
37. Не се допуска влизането и паркирането на МПС в двора на училището с изключение на автомобили, осигуряващи условия за осъществяване на образователно-възпитателен процес или със сключен договор.
38. Забранено е на лица под 18 години да работят с вибрационни инструменти.
39. Забранена е работа на ученици с монтажен пистолет.
40. Преди започване на работа учениците трябва щателно да огледат състоянието на работното място.
41. Забранено е поливането с вода на пода през летните дни за почистване или охлаждане.
42. Учениците се задължават да спират машините за почистване съобразно приетия график и да спазват всички правила и норми за почистването им по безопасен начин.
43. Лицата, които обслужват електрически уредби и съоръжения и извършват и ръководят работи с тях, трябва да имат необходимата техническа правоспособност или разряд за заеманата длъжност.
44. Парните и водогрейните котли се обслужват от лица, които са обучени и притежават предвидената степен на правоспособност.
45. За отговорник по експлоатацията на енергийните уредби и съоръжения се определя лице с подходяща квалификация от средата на инженерно-техническите работници, което осигурява изпълнението на правилника.

РАЗДЕЛ I

Изисквания към машини, съоръжения и работни места за безопасна работа

1. Да се извършва от хигиенистите навременно и редовно почистване и измиване на физкултурния салон, съблекални и спортни площадки.
2. Ученическите шкафчета да се разполагат в евакуационните коридори на професионалната гимназия.
3. Във физкултурния салон се влиза организирано и с чисто игрално облекло.
4. Преди започването на учебния час по физическо възпитание се забранява разместването и изнасянето на спортния инвентар и ползването му без разрешението на учителя.
5. Кабинетите и лабораториите по химия, физика, електротехника и други трябва да имат в непосредствено съседство хранилище.
6. Обезопасени машини и съоръжения са тези, които са механично обезопасени, електрообезопасени, пожаро и взривообезопасени и тези, при които е осигурена защита срещу опасностите като:
 - въздействие на ниска или висока повърхностна температура;
 - отделяне на вредни вещества и влага във въздуха на работната зона;
 - нарушаване на микроклимата;
 - въздействие на шум, вибрации и други.
7. Пространството, в което постоянно действат или периодично възникват опасни за здравето на човека фактори, е опасна зона за увреждане, която може да бъде постоянна или променлива.
8. Учебните работилници, кабинети, лаборатории, физкултурни салони и други подобни, трябва да бъдат напълно механично, електро- и пожарообезопасени.
9. Задължително е спазването на изискванията на ПБТ и инструкциите за безопасна работа, с които учениците трябва да бъдат запознати.
10. Всички учебно-технически средства да се използват по своето предназначение и съобразно изискванията по БХТ.
11. На работните места да машините да има шкафчета, маси и други за поставяне на чертежи, инструменти, заготовки, обработени детайли и други.
12. Подът около машините да бъде равен, нехлъзгав и почистен.
13. Складиране на дървен материал и отпадъци в близост до дървообработващите машини не се допуска.
14. Забранява се използването на сгъстен въздух за почистване на машините и около тях от прах и стърготини.
15. Около машините с „обратен удар“, които могат при известни условия да изхвърлят обратно обработения детайл не се позволява разполагане на други машини.
16. Детайлите, които подлежат на обработване, да се поставят около машините на такава височина, че да не е необходимо ученикът постоянно да се навежда до пода. Забранено е да се изправят до стените дъски, греди и други материали.
17. Забранено е съхраняването на дървени и други детайли върху машините, механизмите и огражденията.
18. Преди да започнат работа учениците са длъжни да почистят работните площадки около машините, да подредят материала за обработка, да проверят състоянието за техническата безопасност и изправност на машините. За всяка констатирана неизправност се уведомява ръководителят.
19. Забранено е пушенето в работилниците и в близост до тях.
20. Работните места за производствено обучение и трудова дейност да се определят от комисия в следния състав:
 - ◆ инж. Лиляна Манева – учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Промислена електроника“;
 - ◆ инж. Златко Касабов - учител теоретично и практическо обучение в професионална област „Добивни и строителни минни технологии“
 - ◆ Карамфил Башев - поддръжка
21. На машините да се извършват само онези операции, за които има указания от учителя по

практика.

Механично обезопасяване.

1. Машините, съоръженията и работните места в учебните работилници, лаборатории и кабинети трябва да бъдат напълно обезопасени, съгласно изискванията на действащите правилници и нормативни документи за съответните дейности и видове работи.
2. За всяка машина трябва да има окачена на видно място инструкция за безопасна работа.
3. Механичното обезопасяване на машините и съоръженията се осигурява чрез следните технически средства:
 - ограждащи устройства /трябва да бъдат сигурни, здрави и стабилно закрепени/;
 - блокировки, предпазни и ограничителни устройства;
 - сигнализация за опасност;
 - дистанционно управление;
 - специални устройства за безопасност.
4. Забранена е употребата на длета и чукове с подбитости и несигурно закрепени дръжки.
5. Преди започване на учебната практика внимателно да се проверява състоянието на машините и съоръженията, блокиращите и сигналните устройства, пусковите и спиращите механизми, състоянието на режещите и други инструменти, наличието и закрепването на предпазните екрани и капаци, електрообезопасяването и други.
6. Движещите се части на машините и съоръженията трябва да бъдат подходящо обезопасени със сигурно закрепени ограждения или кожуси.
7. Местата, които се обезопасяват, да се боядисват с червен или друг подходящ цвят, който сигнализира за опасност при снет предпазител.
8. Всички предпазители, капаци и ограждения да са закрепени стабилно. Недопустимо е произволното им сваляне.
9. Огражденията /капаците/ да имат блокиращо устройство, което да изключва работата на машината, когато са отворени.
10. Когато машината няма конструктивно защитно устройство против нараняване на очите, да се ползват подходящи и удобни защитни очила.
11. Наличието и състоянието на защитните средства, намиращи се в експлоатация, да се проверява на всеки три месеца.
12. Забранява се използването на неизпитани защитни средства и на такива, за които срокът за периодично изпитване е изтекъл.
13. Не се допуска свалянето на защитните покрития през време на работа на машините.
14. Учениците трябва да работят само с напълно обезопасени машини, а работата да се извършва с повишено внимание и под постоянното наблюдение на ръководителя.

Електрообзавеждане и електробезопасност.

1. Електрическите уредби, съоръжения, инсталации и съставлящите ги елементи по устройство и изпълнение да отговарят на изискванията на Правилника за устройството на електрическите уредби, на стандартизационните документи, както и да са съобразени със специфичните условия на експлоатация и изисквания за поддържане и ремонт.
2. При необходимост да се вземат допълнителни технически и организационни мерки, включително и използване на средства за индивидуална защита.
3. Да се спазват изискванията за безопасна работа при експлоатация и поддържане на електрическите уредби, електрическите съоръжения, електрическите инсталации, електрическите проводни и други.
4. Да се осигурят електрическите уредби и съоръжения, машините, инструментите, инсталациите, осветителните тела и други срещу опасността да предизвикат пожар чрез изпълнение на ел. частта им в съответствие с изискванията за пожаро- и взривоопасната зона, където се използват.
5. Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяването трябва да бъдат проверявани най-малко два пъти в годината.
6. Включването и изключването на напрежението за електроконсуматорите в работилниците и лабораториите трябва да се извършва от централното табло.

7. Включването и изключването на машините в електрическата мрежа се извършва от учителя, водещ учебната практика, при съблюдаване на мерките за безопасност.
8. В работилниците осветителните тела, електродвигателите, пусковите устройства, разпределителните табла и инсталациите към тях да бъдат в изпълнение, съответстващо на противопожарните норми.
9. Корпусите на дървообработващите машини да бъдат допълнително заземени към заземителен контур.
10. Подвижните и носими машини и приспособления да се пренасят след изключването им от електрическата мрежа и напълно спрян двигател. Да се пускат в движение, само когато са здраво захванати.
11. Забранено е на учениците да пипат и извършват поправки и ремонт по ел. инсталациите на машините.
12. Забранява се полагането на хранващ кабел върху и под строителни материали, обзавеждане, по проходи, пътеки, пътища и други места, където е възможно увреждането му.
13. Всички електроразпределителни и пускови табла, кабели и инсталации след демонтиране и преместване на работната машина незабавно да бъдат изключвани от напрежение.
14. Кабели и проводници, които не хранват механизми или електрическо осветление, задължително да се демонтират, а не само да се изолират.
15. Забранено е използването на земята като фазов или нулев проводник в електрическите уредби с напрежение до 1000 волта.
16. Задължително се изготвят инструкции за безопасна работа с ръчни електрически инструменти, преносими електрически лампи и трансформатори, за изискванията към условията, на които трябва да отговарят тези инструменти, за изискванията към напрежението според условията на работната среда и произтичащите от всичко това специални мерки.
17. Забранява се включването на няколко машини с един общ прекъсвач.
18. Не се допуска работа с неизправни електрически щепселни съединения, ключове, шнулове и кабели.
19. Обслужването и поддържането на електрическите уредби, съоръжения, инсталации и ел. проводи се извършва от лица с необходимата техническа правоспособност, притежаващи изискваната квалификационна група и да са медицински освидетелствани.
20. Спазването на изискванията, включени в правилника за безопасност на труда, е задължително.

РАЗДЕЛ II

Хигиенни и здравословни изисквания за работните места и за учебно-производствената дейност на учениците.

1. Определянето на учениците за производствено обучение се извършва след обстоен предварителен медицински преглед и лекарско заключение.
2. Работните места и видовете дейности на учениците да са съобразени с изискванията на нормативните документи.
3. През време на работния ден ръководителите на учебна практика да осигуряват на учениците най- малко две почивки по 15 мин.
4. Забранява се увеличаване продължителността на учебния час и съкращаване на почивките.
5. Забранено е разположението на работилниците в сутеренни и влажни помещения.

Учебно-производствена среда и учебно-производствен процес.

1. Учебните работилници, кабинетите, лабораториите, физкултурните салони и други подобни трябва да бъдат в помещения с благоприятни условия за работа, което ще осигурява минимално напрежение на нервната система и сърдечно- съдовата дейност на ученика, ще намалява умората, а от там и опасността от злополуки.
2. Задължително е да се осигуряват дървени скари при циментов и земен под, върху които да стоят учениците по време на работа.

Общи изисквания.

1. Учебните кабинети, работилници, лаборатории, физкултурни салони и други подобни трябва да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделните фактори-микроклимат, осветление /естествено и изкуствено/, вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и други.
2. За всеки ученик да се осигурява минимална кубатура 13 и площ 4 м³. Допуска се най-малка височина на учебните работилници 3,5 м³.
3. Времето за производствено обучение да започва не по-рано от 8:00 часа, а общата продължителност на трудовата дейност и производственото обучение за учениците да не превишава 6 часа.

Микроклимат- температура, влажност и скорост на въздуха. Отопление и вентилация.

1. Хигиенните изисквания към микроклиматичните параметри на въздуха в работните помещения да отговарят на БДС 14776- 87 и наредба № РД-07-3 от 18.07.2014 г. за минималните изисквания за микроклимата на работните места.
2. Да се спазват оптималните норми на работните места за температура и скорост на въздуха в зависимост от категорията работа и периода на годината.
3. Когато поради технически или други причини не е възможно да се осигурят оптималните норми, да се спазват допустимите норми за:
 - температура и скорост на въздуха през студения период за относителна влажност на въздуха на постоянните работни места между 40 и 60 %;
 - скорост на въздуха на постоянните работни места през топлия период;
 - относителна влажност на въздуха на постоянните работни места през топлия период.
4. На постоянните работни места в помещения със значително отделяне на влага се допуска през топлия период повишение на допустимата относителна влажност на въздуха до 75 %. Температурата на въздуха на тези работни места не трябва да превишава 28°C за категории работа 1 и 2 и 26°C за категория работа 3, независимо от температурата на външния въздух.
5. Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които не трябва да влошават микроклимата. Печките да отстоят от горими и трудно горими конструкции и мебели най-малко на 80 см.

Естествено и изкуствено осветление.

1. Всички помещения, независимо от времето на пребиваване в тях, трябва да бъдат осигурени с естествено осветление.
2. Помещенията, в които е обективно доказана невъзможността да се осигурят нормите за естествено осветление, трябва да се осветяват през деня със смесено осветление.
3. Естественото осветление трябва да осигурява хигиенните изисквания съобразно БДС EN 12464-1.
4. Аварийното и евакуационното осветление трябва да се захранват от независим източник на напрежение или да се превключват автоматично към него при внезапно изключване на работното осветление.
5. Да се спазват отрасловите норми за изкуствена осветеност на работната повърхнина в лукса, както следва:
 - класни стаи, аудитории, учебни кабинети, лаборатории в средата на дъската 500, на работните маси и чинове 300;
 - кабинети по техническо чертане и рисуване на дъската 300, на работните маси 500;
 - ученически работилници за обработка на метал и дърво 300;
 - кабинети и стаи на преподавателите 200;
 - физкултурни зали на пода 200;
 - стълбища на пода 50;
- административни помещения 400.

6. В кабинетите и лабораториите по химия, физика и други е наложително наличието на резервно осветление, което трябва да се осигурява от независим източник.

Шум и вибрации.

1. Да се спазват допустимите стойности на нивата на шума.
2. Да се спазва допустимата продължителност на пребиваване на учениците в производствени и учебно- производствени помещения и на работните места в зависимост от нивото на шума.
3. При обучение на ученици до 15 - годишна възраст не се допуска пребиваването им на места, където звуковото ниво на шума превишава 70 дБ „А“.
4. Пребиваването на ученици над 15 годишна възраст за една смяна в условията на шумово въздействие с ниво над 70 дБ „А“ да бъде съобразено с нормите, посочени в Приложение №2 към чл.6, ал.2 от Наредба №15 от 10.08.84 г. на МНЗ и МНП, като се осигуряват 10-15 минути почивка в специално предназначени за целта тихи помещения.
5. Почивките да се осигуряват след всеки 1 час работа за учениците от 15 до 16 г., след всеки 1,5 часа за учениците от 16 до 17 г. и след всеки 2 часа за учениците над 17 г., като се включват в работното време.
6. Да не се допуска учебно- производствена и трудова дейност на ученици при нива на шума над 85 дБ „А“.
7. Да се полагат всички усилия и технически решения за премахване или обезшумяване на източниците на шум.
8. Използване на индивидуални средства за защита от шума се разрешава за ученици над 16- годишна възраст на работни места с нива на шума над 70 дБ „А“, но не повече от 85 дБ „А“.
9. Да се извърши измерване на вибрациите по методите, регламентирани в БДС.
10. Да се осигурят допустимите стойности на вибрациите на работните места в зависимост от характера и направлението на действието им, възрастта и пола на учениците.

Вредни вещества.

1. Да се съхраняват с голяма отговорност в отделни специални за целта помещения, снабдени със стелажи, съдове за дозиране, негорими шкафове, съоръжения за преливане, вентилация, подходящ начин за отопляване, противопожарно обзавеждане с инвентар, приспособления за промиване на очите, аптечка с медикаменти за първа помощ и други.
2. Работещите с тях да са запознати с техните свойства и правилата за работа, като се подлагат на специален инструктаж.
3. Повдигането, пренасянето и манипулирането с такива видове товари да се извършва със специално работно облекло, защитни обувки, предпазни престилки, ръкавици и очила.
4. Забранява се пренасяне на вредни вещества в счупени съдове или повредени опаковки.
5. Съдовете, в които се съхраняват вредните вещества, да са снабдени с трудно премахващи се надписи с названието на веществото.
6. При разливане на вредно вещество, същото да се почиства по безопасен начин, а след почистване задължително и промиване на замърсеното място с вода.
7. Забранява се изхвърляне в канализацията на отработени разтвори, съдържащи отровни вещества, разяждащи химикали и други подобни.
8. Забранява се на младежите и девойките до 18 - годишна възраст да работят или да престояват при наличието на вредни вещества във въздуха над пределно допустимите концентрации.
9. Съдържанието на вредности във въздуха на работната среда да бъде колкото се може по-малко, за да може да се отстрани вредното му въздействие.

Йонизиращи лъчения и електромагнитни полета.

1. Да не се възлагат дейности на подрастващите до 18 - годишна възраст, при които има контакт с йонизиращи лъчения и канцерогенни вещества.

2. На учениците до 18 - годишна възраст не могат да се възлагат дейности, при които има контакт с електромагнитни полета с наднормени нива, съгласно санитарно-хигиенните норми и стандарти.

Физическо натоварване.

1. Категоризацията на работата за учениците се извършва в зависимост от физическото натоварване.
2. Не се допуска провеждане на учебна и производствена практика с учениците извън предвиденото учебно време в учебната програма, както и в неучебни, празнични и почивни дни.
3. Забранено е вдигане и пренасяне на тежести от учениците, освен нормативно регламентиранияте изключения за това.
4. За учениците до 18 - годишна възраст не се разрешава работа, свързана с повдигане и пренасяне на тежести.
5. Забранена е работа, свързана с пренасяне на тежести над посочените норми за физическо натоварване на работниците-ДВ, бр.25 от 1971 г., изм. и доп. бр.58 от 1979 г., изм. бр. 54 от 15.06.1999 г.
6. В средата на работния ден се осигурява почивка 15-20 минути /освен обедната/, която влиза в работното време.
7. Пренасянето на един и същи товар от двама ученика едновременно се допуска при условие, че теглото му не надвишава два пъти нормата за съответния пол и възраст.

Санитарно- битово осигуряване.

1. Територията на училището и дворните площи да се поддържат чисти, а отпадъците да се събират на определените за целта места.
2. За осигуряване на личната хигиена на работниците и служителите да се осигурят санитарно- битови помещения.
3. Да се поддържат в добър вид съблекалните, помещенията с душеве и умивалници, помещенията за почивка, тоалетните и други.
4. Да се спазва от всички- педагогически, непедagogически персонал и ученици, въведеният режим за труд и почивка.
5. Кабинетът на медицинския специалист да бъде обзаведен и оборудван с необходимите средства и медикаменти за оказване на първа помощ.
6. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на педагогическия и непедagogическия персонал и на учениците съобразно санитарните норми и изисквания се осигуряват от директора на учебното заведение.

Водоснабдяване и канализация.

1. Училищната сграда да бъде осигурена с необходимите количества вода за хигиенно- санитарни, питейно-битови и противопожарни нужди.
2. Да се поддържа в изправност водопроводната инсталация и канализационната система.

Карти за условията на труд.

1. Да се извърши оценка за условията на труд, като същите се определят чрез данните от съществуващи паспорти на условията на труд и от други измервания и оценки, с давност не по-голяма от 3 години и да се извършват от специализирани лаборатории.
2. Контролът по измерването на елементите от условията на труд се осъществява от контролните органи на МЗ и МТСГ.
3. За всяко работно място, работна зона и за учебно- производствена дейност на учениците да се състави карта за условията на труд с параметрите на работната среда според Наредбата за комплексното оценяване на условията на труд, утвърдена с ПМС № 163/ 91 г. и Наредба № 15 /10.08.84 г. на МНЗ.

РАЗДЕЛ III Противопожарна охрана

Създаване на условия за недопускане на пожари.

1. Да се изготви противопожарна Наредба, която да се утвърди от директора на учебното заведение.
2. Противопожарната Наредба да се спазва от всички задължително.
3. Да се извършва постоянен контрол по спазване на противопожарната Наредба от назначеното длъжностно лице и училищното ръководство.
4. В Наредбата да бъдат включени и следните раздели:
 - Противопожарни изисквания към помещенията.
 - Помещения за учебно- възпитателна дейност.
 - Учебни работилници.
5. Да се извършва постоянен контрол по ползването на електро-нагревателните и отоплителните уреди. При спиране на електрическия ток да се ползват само електрически фенерчета.
6. Отоплителните уреди да бъдат монтирани правилно и безопасно.
7. Леснозапалимите течности в лабораториите да се съхраняват в метални шкафове.
8. В коридорите и по стълбищата да не се съхраняват маси, чинове или друг инвентар.
9. Изходите за евакуация да се поддържат годни за използване при евакуация.
10. В таванските и избените помещения да не се складират леснозапалими материали, да бъдат заключени и да няма свободен достъп до тях.
11. Противопожарните уреди и съоръжения да се поддържат в изправност и годност за използване.
12. Да се спазват най-строго изискванията за пожарна безопасност при извършване на заваръчни и други огневи дейности.
13. Проверка на техническите инсталации преди есенно зимния сезон.
14. Да се изготви план за евакуация на учениците при пожар, същият да бъде поставен на видно място в училищната сграда на всеки етаж и да се проиграва веднъж през учебната година.

Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия- тържества, вечери и други.

1. Помещенията за масово събиране на хора в учебното заведение са физкултурен салон, актова зала, учителска стая и други.
2. Помещенията, в които се провеждат масови събирания, трябва да бъдат от I или II степен на пожароустойчивост. Трябва да имат най- малко два изхода за навън и спазени всички други изисквания за евакуацията на хора.
3. Не се допуска употребата на синтетични материали за облицовка на стени и тавани.
4. За провеждане на масово мероприятие трябва да бъдат осигурени всички необходими средства за пожарогасене.
5. През време на масовото мероприятие при учениците трябва да присъства представител на училищното ръководство, който да следи и отговаря за спазване на всички правила по противопожарната охрана.
6. При провеждане на масовото мероприятие е забранено:
 - осъществяване на светлинни ефекти с използване на химически и други вещества, които могат да причинят пожар;
 - да се гаси напълно светлината в помещението;
 - разполагане на маси, столове и други предмети в помещението по начин, който ще затрудни бързото му напускане от присъстващите.
7. Украсата с електрически илюминации да се извършва само от правоспособен електротехник, който да спазва всички изисквания за електро- и пожаробезопасност.

РАЗДЕЛ IV

Работно облекло и предпазни средства.

1. Предпазните средства и работното облекло се осигуряват съгласно реда и изискванията, определени в нормативните актове и се ползват само по предназначението им в работно време.
2. Изготвя се и се утвърждава списък на работните места и видовете работа, за които са необходими предпазни средства и работно облекло, като се определя видът, срокът на износването и условията на използването им.
3. Разходите по доставката и поддържането на работното облекло и предпазните средства са за сметка на работодателя и от бюджета на учебното заведение.
4. До началото на всяка учебна година комисия, назначена със заповед на директора, проверява наличието, състоянието и годността на личните предпазни средства.
5. Да се поставят, където е необходимо, предупредителни знаци и надписи.
6. При изпълнение на работа по време на учебна практика в работилниците на учебните заведения, учениците да се снабдят с работно облекло и лични предпазни средства в съответствие с изискванията на Наредбата за безплатно работно и униформено облекло / Обн., ДВ, бр.8 от 30.01.87 г., изм. бр.38 от 90 г./.
7. При провеждане на производствена практика в предприятие, учениците да се осигурят с ЛПС, специално работно облекло и обувки, каквито се полагат на работниците от това предприятие.

РАЗДЕЛ V

Правила и изисквания за безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории с машини, съоръжения и инструменти и други работни места и дейности.

Училищният директор утвърждава разработените правила за безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории с машини, инструменти, съоръжения и други.

Безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории- общи изисквания.

Кабинет и лаборатория по химия.

1. Учениците да бъдат запознати с несъвместимостта на химическите вещества.
2. На шкафовете, в които се съхраняват отровни, samozапалващи се, взривни, радиоактивни и други вещества, да се поставят знаци по БДС за опасност.
3. Във всяка химическа лаборатория трябва да бъде монтирана общообменна вентилация.
4. Отровните вещества да се съхраняват в добре затворени съдове и специални шкафове, които се заключват с надписи и знаци „отрова“. Леснолетливите течности да се съхраняват на хладно и тъмно място.
5. Забранено е оставянето на химически вещества без етикет.
6. Да се спазват от учителя нормативите за допустимото количество опасни и отровни за здравето вещества.
7. Химическите лаборатории да са разположени и оборудвани, съгласно санитарните норми и изисквания.
8. На учениците се забранява:
 - да опитват на вкус веществата;
 - да използват неизмити съдове;
 - да изнасят извън кабинета химически вещества;
 - да насочват отворите на епруветките към хората или към собствените си лица.

Кабинет по електротехника.

1. Апаратите, съоръженията и измерителните уреди, употребявани в електролабораторията, да имат ясно означени параметри, схеми и номера.
2. Подът на електротехническата лаборатория да бъде електроизолационен, сух и равен, пригоден за ежедневно почистване от прах и други отпадъци, които биха намалили диелектричната му якост.

Физкултурен салон и площадка.

1. Уредите да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
2. Не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
3. Баскетболните табла, хандбалните врати, волейболните колони и други да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
4. Траповете за скачане да са дълбоко разкопани.

Безопасна работа в учебната работилница по време на учебна практика- общи изисквания.

1. За обучение по практика в учебна работилница се допускат ученици, които са преминали начален инструктаж по БХТ и ПО по утвърдена програма и са медицински освидетелствани за това.
2. Не се допуска по време на учебна практика учениците да работят без наблюдение на учителя или майстора.
3. Не се допуска оставяне на ученици през време на почивките в работилницата без присъствие на учител.
4. Не се допускат до учебна практика ученици без работно облекло и ЛПС.
5. За всяка машина, съоръжение, работа с инструменти и други се поставя на видно и удобно за четене място инструкция за безопасна работа.
6. Ученикът е длъжен през време на работа да следи за нормалната работа на двигателя и другите части на машината, когато напуска машината да спре двигателя и след свършване на практиката да иска изключване на машината от електрическата мрежа, да я почисти и смаже.
7. Подборът на най-подходящ инструмент да се извършва щателно и под надзора и контрола на учителя или майстора, водещ учебната практика.
8. Когато учениците работят с ударни инструменти, при които може да отхвъркне поломена или отрязана метална част, трябва да са с предпазни очила.
9. Забранено е на лица под 18 години да работят с вибрационни инструменти и с монтажни пистолети.
10. Всички ръчни инструменти, които имат заострени краища за дръжки, като пили или ножовки, трябва да имат дръжки по размери с бандажни пръстени.
11. Подаването на ръчни инструменти от един ученик на друг да става с повишено внимание и по безопасен начин.
12. Забранено е стягането на гайките за укрепване на инструментите да става с удари на чук и секач.
13. Отстраняването на всички отпадъци от машините трябва да става само при спряна машина.
14. Настройката на машините, закрепването на детайлите за обработка и инструментите, снемането им, почистването им и други да става само при спряна от движение машина.
15. Редовно, всеки път да се проверява здравето и сигурно захващане на детайла за обработка и режещия инструмент.
16. Забранено е поставянето на предмети върху паралелите на машините.
17. Забранено е придържането на обработваемия детайл с ръце по време на обработка или спирането му от движение.
18. Режещите инструменти за машините да се съхраняват в определени за целта шкафове. Смяната им при необходимост да става при напълно спряла машина.

Извънучилищна дейност.

1. При организиране на извънучилищни мероприятия ръководителят на групата да изготви и представи на директора план за провеждане на мероприятиято.

2. Извънучилищно мероприятие се провежда след издадена от директора писмена заповед и проведени инструктажи с учениците.
3. Директорът определя и запознава придружителите на групата с конкретните им задължения за осигуряване на безопасното провеждане на извънучилищното мероприятие.

Организирано придвижване на деца, ученици и друг персонал като пешеходци или пътници в превозни средства.

1. Задължително е спазването на изготвения и утвърден от директора план на Комисията по безопасност на движението, охрана на труда и защита при природни и други бедствия.

Дейност в случай на пожар, авария или природно бедствие.

1. В случай на пожар, авария или природно бедствие алармирайте хората от етаж и позвънете на тел. 112, като се посочи и адресът на училището.
2. Да не се допуска паника и да се действа организирано и уверено.
3. При усещане на първите признаци на земетресение да не се напуска сграда самостоятелно от ученици или учители.
4. Да се заемат местата до вътрешните стени или коридорите, които са сравнително поустойчиви на въздействието.
5. След преминаване на първия трус незабавно да се изключат отоплителните и нагревателните уреди в класните стаи, канцелариите, коридорите, работилниците, кабинетите, лабораториите и други.
6. След преминаване на първия трус под ръководството на учителите организирано, при спазване на плана за евакуация да се напуснат класните стаи.
7. Да се слиза само по стълбищата.
8. След напускане на сградата да не се застава на разстояние, по-малко от височината ѝ.
9. Задължително е спазването от всички- трудов колектив и ученици на противопожарната наредба, утвърдена от директора.
10. Да се започне незабавно гасене на пожара с наличните противопожарни съоръжения в случай на пожар.
11. Организирано и без паника да се евакуират учениците, съгласно плана за евакуация и конкретната пожарна обстановка.
12. При невъзможност за евакуация от сградата при пожар останете в помещенията и информирайте за своето местоположение служебните лица.
13. Задимен участък да се преминава с поставена на дихателните органи мокра кърпа.
14. Директорът на училището и учителите напускат последни училищната сграда, след извеждане на всички ученици.
15. При разрастване на пожара да се вземат мерки за спасяване на ценно имущество и документация.
16. При пристигане на противопожарните коли да се информират служителите на СПАБ за следното:
 - има ли ученици, неизведени от класните стаи и къде;
 - кои помещения са обхванати от огъня и къде се разпространява;
 - местата за съхраняване на леснозапалими течности, документация, ценно имущество и други.

ГЛАВА ТРЕТА

Инструктажи и обучения по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана

1. Работодателят писмено определя:
 - 1) видовете обучения и инструктажи;
 - 2) лицата, които ще бъдат обучавани и/или инструктирани;
 - 3) програма за провеждане на обучението и/или инструктажа;
 - 4) лицата, които ще провеждат обучението и/или инструктажа.
2. Обучението по безопасност и здраве при работа се провежда на:
 - 1) длъжностните лица, които ръководят и управляват трудовите процеси;
 - 2) длъжностните лица и на специализираните служби по чл. 24 на Закона за здравословни и безопасни условия на труд;
 - 3) лицата, които са определени от работодателя да провеждат инструктажите по безопасност и здраве при работа;
 - 4) членовете на групата по условия на труд;
 - 5) работниците и служителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения, за които се изисква правоспособност за работа;
 - 6) работници и служители, заети в дейности, които създават опасност за тяхното или на други лица здраве и живот.
3. Инструктажът по безопасност и здраве при работа има за цел да даде на работниците и служителите практически указания за безопасно изпълнение на трудовата дейност, както и да ги запознае с конкретните условия на работа.
4. Инструктажът по безопасност и здраве при работа се провежда:
 - 1) при постъпване на работа;
 - 2) при преместване на друга работа или промяна на работата;
 - 3) при въвеждане на ново или при промяна на работно оборудване и технология;
 - 4) периодично за поддържане и допълване на знанията на работещите по безопасност и здраве при работа.
5. Формите за провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа са присъствена и дистанционна.
 - (1) Дистанционната форма на провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа се осъществява чрез средствата на информационните и комуникационните технологии.
 - (2) Инструктажите по безопасност и здраве при работа се провеждат в дистанционна форма по утвърдени от работодателя правила в съответствие с изискванията на действащата наредба. С правилата се определят видът на информационните и комуникационните технологии за провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа, както и редът и условията за използването им.
6. Инструктажите по безопасност и здраве при работа са:
 - 1) начален;
 - 2) на работното място;
 - 3) периодичен;
 - 4) ежедневен;
 - 5) извънреден.
7. Инструктажите се провеждат от длъжностни лица с техническо или друго подходящо образование и съответен опит през време на работа, като разходите за това не са за сметка на инструктираните.
8. Инструктажи за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд се провеждат от учители и от оторизирани лица, както и когато ученици, педагогически и непедagogически персонал или лица от други организации извършват самостоятелно или

съвместно следните дейности:

- ремонт, монтаж и демонтаж на машини, апарати и съоръжения;
- ремонт на различните видове инсталации-електрически, вентилационни, климатични, отоплителни, аспирационни, водопроводни и канализационни;
- строително-монтажни дейности на училищната сграда или двора на училището;
- товаро-разтоварни или транспортни дейности.

Директорът на учебното заведение ежегодно организира форми за повишаване на знанията по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана на длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови и учебни процеси и на тези, определени да провеждат инструктажи.

- 9.С всички работници, служители и ученици да се проведат инструктажи за безопасни условия на възпитание, обучение и труд и безопасните методи на работа.
10. Работниците и служителите, работата, на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения, задължително да се инструктират, обучат и положат изпит по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.
11. Училищният директор да организира провеждането на периодично обучение и инструктаж по правилата за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
12. По отношение на организацията на инструктажите да се привлече училищното настоятелство.
13. Задължително е документирането на проведените видове инструктажи.
14. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.
15. Контролът по спазването на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видовете инструктажи се осъществява от училищния директор.
16. Въвеждането, воденето, съхранението и контролът по документацията за дейностите, осигуряващи здравословни и безопасни условия на обучение и труд се изпълнява от директора на училището или от упълномощено длъжностно лице.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Трудови злополуки.

1. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.
2. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници или служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.
3. За всяка трудова злополука самият пострадал или най- близкият свидетел на злополуката незабавно уведомява училищния директор,
4. Трудовата злополука се установява от директора на учебното заведение с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване- в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.
5. Директорът на учебното заведение организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионалните заболявания по установения в Република България ред.
6. Училищният директор незабавно уведомява РУО на МОН, Главна инспекция по труда, органите на МВР, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход трудови злополуки и тежки аварии.
7. Мерки за предотвратяване на трудовите злополуки и на общите и професионалните заболявания се вземат от училищния директор.

ГЛАВА ПЕТА

Долекарска помощ

1. Да се ползват правилата, предназначени за обучение на работниците и служителите за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хора при трудовата им дейност, утвърдени от министъра на здравеопазването и министъра на труда и социалните грижи.

2. Спазването на Правилата за оказване на първа долекарска помощ /утвърдени на основание чл.276 ал. 1 и ал.2 от КТ и влезли в сила от 01.01.95 г./ е задължително.
3. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави детето далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото в странично положение и да се повика веднага училищният лекар или медицинското лице, обслужващо училището. Да не се правят опити за ограничаване на гърчовите движения и свестяване /пръскане с вода и изкуствено дишане, които влошават състоянието на детето/, да се изнесе на свеж въздух пострадалият и да не се дават течности и вода през устата.
4. При настъпване на алергичен шок на мястото на инфектиране да се постави турникет.
5. При колапс да се напляска лицето и да се напръска с вода, да се дадат тонизиращи напитки или вода.
6. При травматизъм да се направи компресивна превръзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицинския специалист, като се отстраняват наблюдателите и се оставят само двама преки свидетели на произшествието.
7. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.
8. При удар от електрически ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки - с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърната настрани глава без възглавница и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване уста в уста или уста в нос /Приложение 1/. Да се повика специализирана реанимационна линейка.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Термини и определения по охрана на труда

Производствено помещение - затворено пространство в специално предназначена сграда, в която се осъществява трудова дейност.

Индивидуално работно място - място, предназначено за работа на едно лице.

Постоянно работно място - работното място, където се намират работещите през по-голямата част от работното време.

Категория работа - работа според енергоразхода на организма.

Оптимална норма за вредност - най-благоприятната, най- подходящата стойност.

Допустима норма за вредност - стойност, до която не се предизвиква заболяване или отклонение в здравното състояние на работещите в хода на трудовата им дейност.

Вредни вещества - вещества, които постъпили в организма макар и в минимални количества, могат да доведат до различни по степен функционални разстройства или увреждания на тъкани или органи.

Пределно допустими концентрации - на дадено вредно вещество във въздуха на работната среда е най-високата допустимата концентрация, която не предизвиква заболявания или отклонения в здравното състояние.

Охрана на труда - система от нормативни актове и съответстващите им социално-икономически, организационни, технически и хигиенни мероприятия и средства, които осигуряват безопасността, запазването на здравето и работоспособността в процеса на труда.

Условия на труд - съвкупност от фактори на производствената среда, оказващи влияние на здравето и работоспособността на човека.

Безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд - обхваща като материални, така и нематериални условия, които предотвратяват и отстраняват вредното въздействие в работната среда при реализиране на трудовата дейност:

- материалните условия на възпитание, обучение и труд са безопасни, когато позволяват учебният и трудовият процес да се осъществи така, че да бъде опазен физически човекът от вредното външно въздействие върху него, а здравословни, ако позволяват нормално функциониране на човешкия организъм при пребиваване в работна среда;

- нематериалните условия, към тях се отнасят инструктажът, обучението, дисциплината, квалификацията, правоспособност, умения, опит, възможност и други.

Безопасност на труда - състояние на условията за труд, при които е изключено въздействието на опасни и вредни производствени фактори върху работещите.

Техника на безопасност - система от организационни и технически мероприятия и средства, които предотвратяват въздействието на опасни производствени фактори върху работещите.

Изисквания за безопасност на труда - изисквания, определени в нормативните актове, нормативно-техническата документация, правила или инструкции, изпълнението на които осигурява безопасността на работещите.

Професионално заболяване - заболяване, причинено от въздействието на вредни условия на труд.

Работодател - по смисъла на тази наредба е директорът на учебното заведение.

Длъжностно лице - е работник или служител, на когото е възложено да упражнява ръководство на трудовия процес /учебно - възпитателния/ в учебното заведение.

Електрическа уредба - съвкупност от технологично комплектовани и монтирани електрически машини, съоръжения и апарати или част от тях за производство, преобразуване, предаване, разпределение и консумиране на електрическа енергия.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилникът е задължителен за изпълнение от целия персонал в училище.
2. Изготвен е на базата на действащите закони, правилници, наредби и инструкции по безопасност на труда, като същите за задължителни за спазване от персонала:
 - 2.1 Кодекс на труда
 - 2.2 Закон за здравословни и безопасни условия на труд
 - 2.3 Закон за предучилищно и училищно образование
 - 2.4 Закона за МВР
 - 2.5 Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.
3. Указания за прилагане на правилника се дават от назначеното със заповед на директора длъжностно лице.
4. Контролът по спазването на правилника се осъществява от директора на учебното заведение.

РАЗДЕЛ VI

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 към Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд за уч. 2024/2025г.

ИНСТРУКЦИЯ

за безопасна работа с водогрейни котли с ниско налягане

1. Водогрейните котли, работещи при температура на нагрятата вода до 110⁰С и топлинна мощност над 116,3 kW, независимо от това дали са свързани в отворена или затворена отоплителна система влизат в номенклатурата на съоръженията с повишена опасност, дадена в Приложение № 1 към чл. 2 от Наредба за условията и реда за издаване на лицензии на лица за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност и за реда за водене на регистър на съоръженията /ДВ, бр. 79 от 29.09.2000 г., изм., бр. 115 от 10.12.2002 г., изм. и доп., бр. 17 от 21.02.2003 г., изм. и доп. ДВ. бр. 59 от 21.07.2006г, изм. и доп. ДВ. бр. 64 от 18.07 2008г./
2. Надзор по спазване изискванията за техническата им изправност и безопасна експлоатация се осъществява от лица, лицензирани от Председателя на “Държавна агенция по метрология и технически надзор”.
3. При производство, ремонт, поддържане и експлоатация на водогрейните котли трябва да се спазват изискванията на глава пета на Закон за техническите изисквания към продуктите -/Обн. ДВ. бр. 86 от 1.10.1999 г., изм. ДВ. бр. 45 от 31.05.2005 г., изм. ДВ. бр. 30 от 11.04.2006 г., изм. ДВ. бр. 62 от 1.08.2006 г./ и Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр. 64 от 18.07 2008 г.). Обслужването на водогрейните котли с ниско налягане се възлага на лица, които са навършили 18 години, притежават правоспособност “машинист” /огняр/ на котли с ниско налягане или по-висока и имат медицински свидетелства, че са физически и психически здрави.
4. До самостоятелна работа огнярите се допускат след като преминат инструктаж и обучение по Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр. 64 от 18.07 2008г.), БХТ и ПО положат изпит за проверка на знанията за правилна и безопасна работа котлите и съоръженията към тях.
5. Опресняване и проверка на знанията на огнярите относно изискванията за безопасна експлоатация на котлите и въпросите на БХТ и ПО се извършва всяка година. Огнярът трябва основно да познава конструкцията на котела, техническата характеристика на котела, автоматиката, нафтовата горелка, котелната инсталация, арматурата, отоплителната инсталация, горивното стопанство, електрозахранването и т.н.
6. Да познава основно Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане. (Обн. ДВ. бр. 64 от 18.07 2008г.) и инструкциите за поддържането и безопасната им експлоатация.
7. Всеки котел след монтирането му трябва да се регистрира пред органите за технически надзор. Преди въвеждането му в експлоатация да се извърши технически преглед от органа за технически надзор, като резултатите се отразяват в акта за първоначален технически преглед и се издава ревизионна книга.
8. На всеки котел след монтиране и регистрирането му и да се нанасят с устойчива боя на видно място или да се щемпеловат на специална табелка с размери 300x200 мм следните данни:
 - а/ регистрационен номер;
 - б/ разрешено работно налягане.Под **разрешено налягане** на котела се разбира максималното налягане, при което котела може да работи безопасно и е посочено в паспорта на котела и на фирмената табела като работно налягане. Работното налягане е отбелязано и в ревизионната книга на котела. Ако има

разлика между налягането, отбелязано в паспорта и ревизионната книга, валидно е работното налягане, отбелязано в ревизионната книга.

9. За всеки котел трябва да има техническо досие, което да съдържа техническата му документация, чертежите, изчисленията, инструкцията за монтаж, експлоатация и ремонт, документите за извършените ремонти, както и всички документи, издадени от органите за технически надзор. С техническото досие да бъдат запознати всички лица, имащи отношение към монтажа, експлоатацията и поддържането на котлите.

10. За всеки котел трябва да има ревизионна книга, в която органите за технически надзор записват резултатите от извършените надзорни дейности, както и предписанията за отстраняване на констатираните нарушения.

11. Органите за технически надзор извършват периодични прегледи на котлите в периодичност, указана в Наредба за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане и паспортите на котлите. Резултатите от прегледите се отразяват в ревизионната книга при всяка проверка, независимо дали има констатирани нарушения.

12. Котелът и съоръженията към него трябва да са механично и електро-обезопасени:

а/ съединителите на водните помпи и други движещи се части да бъдат оградени с предпазители;

б/ ел. съоръженията да бъдат занулени; в/ корпусът на котела и резервоарите за гориво да бъдат заземени.

13. Помещенията, в които са монтирани водогрейните котли с ниско налягане трябва да отговарят на противопожарните норми и изисквания.

14. За огнярите да са осигурени нормални санитарно-хигиенни условия за работа и обслужване:

а/ осветление; б/ микроклимат /температура, влажност и скорост на въздуха/; в/ вентилация; г/ помещения за санитарно-битово обслужване.

15. Огнярите задължително да са снабдени и да ползват полагащите им се лични предпазни средства и специално работно облекло.

16. Огнярите при работа с котлите, машините и съоръженията към тях и при ремонт на същите да спазват изискванията по безопасност на труда.

17. На всеки водогреен котел или на тръбопровода за гореща вода между котела и спирателния кран да бъде монтиран изправен манометър. На скалата на манометъра трябва има нанесена червена черта на разрешеното за котела налягане. Манометрите се проверяват ежегодно в регионалните центрове по метрология и технически надзор или от акредитирани лаборатории.

18. На тръбопроводите за вход и изход на водата за всеки котел да бъдат монтирани термометри. Термометрите да се монтират между котела и спирателните кранове.

19. Всеки водогреен котел да бъде свързан с разширителен съд, който да поема разширението на водата в отоплителната инсталация при нагряване като:

а/ при отворена отоплителна система, разширителния съд се свързва пряко с атмосферата;

б/ при затворена отоплителна система, разширителният съд се свързва с атмосферата посредством предпазни устройства, които не позволяват налягането в системата да се повиши с повече от 10% над работното.

20. На предпазните линии, свързващи котела с разширителния съд не се допуска монтирането на спирателна арматура.

21. При отворени отоплителни системи съоръжаването на водогрейнния котел с предпазно устройство против повишаване на налягането не е задължително.

22. При затворени отоплителни системи, както и при водогрейнни котли, които се изключват от отоплителната инсталация посредством спирателна арматура, се предвиждат предпазни устройства, непозволяващи повишаване на налягането в котела с повече от 10% над работното.

23. Като предпазни устройства се използват предпазни клапани или водни предпазители. Между котела и предпазните устройства не се разрешава монтиране на спирателна арматура.

24. Предпазните клапани на водогрейнните котли да бъдат настроени /регулирани/ за отваряне

при повишаване на налягането в котела с повече от 10 % над работното.

25. Предпазните устройства против превишаване на налягането във водогрейните котли, разположени на разширителния съд, да са оразмерени и настроени така, че да задействат преди /по-рано/ предпазните устройства, монтирани върху самия котел.

26. По време на работа на котлите вратите да не се заключват и при натискане с ръка да се отварят леко.

27. Вратите от котелното помещение към служебни, битови и други помещения да се отварят в посока към котелното и да са снабдени с устройство за самозатваряне.

28. Към котелното помещение при възможност да има стая за огняра и работилница за малки поправки.

29. На местата за обслужване на котлите и в котелното помещение да има аварийно осветление. Аварийното осветление да бъде от самостоятелен източник за захранване с електроенергия. Допуска се аварийното осветление да бъде осигурено чрез преносими фенери с напрежение не по-високо от 36 волта.

30. При пускане на котелната инсталация огнярът е длъжен:

а/ да се убеди в изправността на котела и котелната арматура;

б/ да подкачи вода до изтичането и от сигналната тръба, идваща от разширителния съд при отворени системи.

в/ да провери горелката за наличие на теч от гориво в пещта и извън пещта, ако котела работи на течно гориво.

г/ да се убеди в изправността на водопокачващите помпи.

31. През време на работа огнярът е длъжен:

а/ да следи непрекъснато изправността на автоматиката и арматурата;

б/ всички вентили да отваря бавно и внимателно;

в/ да не извършва каквито и да са поправки на елементите на котела и котелната инсталация, когато котелът работи;

г/ да поддържа хигиената в котелното помещение, спомагателните помещения, стълбите и проходните коридори;

д/ да не допуска обливане на автоматиката, ел. съоръженията, горелката и външните части на котела с вода или гориво;

е/ при евентуално прокапване на гориво от нафтовата горелка, да постави съд за събирането му.

ж/ да поддържа нормалното ниво на водата в котела и равномерното му захранване с вода. Не трябва да допуска нивото на водата да спада под най-ниското допустимо или да превиши най-високото водно ниво;

з/ да проверява изправността на манометъра чрез трипътното кранче един път на смяна;

и/ да не допуска горене извън пещта на котли, работещи на твърдо гориво.

к/ да не оставя котела без наблюдение, независимо, че автоматиката му е в изправност.

л/ да не допуска работа на котлите с неизправни контролно измерителни прибори и автоматика.

м/ да не заклинва, елиминира или променя регулировката на предпазните устройства на котлите.

32. Работата на котела задължително да се преустановява:

а/ ако налягането в котела или температурата на водата се повиши над допустимото – възможно е замръзване или запушване на предпазната тръба, свързваща котела с разширителния съд, при което се получава затворена система без предпазни устройства и може да се получи експлозия на котела и инсталацията;

б/ ако при захранване на системата не се появява вода от сигналната тръба на разширителния съд след времето, посочено в производствената инструкция;

в/ при откриване на повреда на котела със силно изтичане на вода от повреденото място;

г/ при взрив на газовете в газоходите;

д/ при повреждане на зидарията или обшивката, което застрашава да се съборят при нажежаване до червено котелните елементи или скелета;

е/ при горене на сажди или частици от гориво, попаднали в газоходите;

- ж/ ако в основните елементи на котела (барабани, пламъчна тръба, пещ, тръбна решетка и др.) бъдат открити пукнатини, подутини, неплътности на заваръчните шевове, разкъсване на тръбите, скъсване на две или повече, намиращи се една до друга връзки;
- з/ при неизправност на манометъра на котела;
- и /при неизправност на предпазните клапани или други предпазни устройства;
- к/ при други случаи, предвидени в производствената инструкция;
33. Когато работата на котела се спре вследствие на горепосочени или други причини, огнярът е длъжен веднага да уведоми ръководството, а в случай на пожар и противопожарната служба.
34. Забранява се да се възлага на огнярите, обслужващи котлите, изпълнението на други задължения извън тези отнасящи се до обслужването на котлите когато котлите работят.
35. Забранява се оставянето на котлите без надзор преди прекратяване на горенето и пълното понижаване на налягането до атмосферното;
36. Не се разрешава в котелното помещение да се съхраняват и поставят върху котлите материал и предмети, които нямат отношение към обслужването на котлите. Проходите в котелното помещение да се поддържат свободни и чисти.
37. В котелното помещение трябва да има достатъчно пенообразуващи или прахови пожарогасители, поставени на подходящи места.
38. В случай на възникнал пожар в котелното помещение, огнярът взема мерки за неговото загасяване, като продължава да наблюдава и състоянието на котела, а при необходимост преустановява работата му.
39. Ежемесечно за осигуряване безопасната работа на котела, огнярът е длъжен да провежда съответната профилактика.
40. В началото на пролетно-летния сезон огнярът трябва да извърши основна профилактика на котела и котелната инсталации. Котела се отваря, тръбите и горивната камера се почистват от сажди и отлагания и се уведомява техническият надзор за извършване на вътрешен оглед. При обслужване, профилактика и ремонт на котлите и инсталациите при необходимост да използва осветление с напрежение не по високо от 36 волта.
41. При спиране от експлоатация на котлите за дълъг период от време, те трябва да бъдат консервирани.
42. Забранява се работа на котли с неизправни контролно-измервателни прибори и автоматика и на котли, които не са регистрирани пред органите за технически надзор и на които не е извършен технически надзор.
43. Във всяко котелно помещение задължително се води сменен дневник, в който отговорното за работната смяна лице да се разписва при приемане и предаване и да отбелязва: времето на пускането и спирането на агрегатите, всички забелязани нередности в работата на котлите или другите съоръжения и др.
44. За известяване при сериозни и с опасност за персонала и съоръженията последици, огняра незабавно известява заместник-директора или директора. В помещението да има часовник.

**Приложение № 2 към Правилник за
осигуряване на безопасни условия на възпитание,
обучение и труд за уч. 2024/2025г.**

ПРОТИВОПОЖАРНА ИНСТРУКЦИЯ

**за противопожарните мерки при ползване на горелки за течно и газообразно гориво в
котелни помещения**

1. Горелките могат да се ползват в помещения с нормална пожарна опасност, съгласно Наредба № 2 “Противопожарни строително-технически норми”, като не се допускат дейности, несвързани с обслужването на съответната инсталация.
2. Горелките за течно или газообразно гориво трябва да бъдат напълно автоматични, с изправна автоматика и контролно-измервателни прибори.
3. За работа с горелките се допускат лица, които имат противопожарен инструктаж за съответната година, документ за правоспособност и необходимата квалификация.
4. Работниците са длъжни преди запалване на горелката да проверят внимателно готовността ѝ, оборудването, контролно-измервателните прибори, средствата за защита и горивопроводите. Не се допуска употребата на нестандартни нефтопродукти, които не са предвидени в техническите условия за експлоатация.
5. Подът на помещението където е монтирана горелката трябва да бъде от негорим материал с възможност за отчитане при авария.
6. Димоотводните канали трябва да се почистват от сажди чрез продухване или по друг начин, не по рядко от един път месечно.
7. Горивопроводите от основните или оборотни резервоари следва да се монтират в канали по пода, защитени от механични повреди.
8. Основните и оборотни резервоари следва да отговарят на Наредба № 2 “Противопожарни строително-технически норми”.
9. При установяване на ненормална работа на горелката, същата се изключва до отстраняване на повредата.
10. При повреда в автоматичното запалване се забранява паленето на горелките с факли или по друг начин.
11. При всяко спиране на горелката да се спира горивото от спирателните кранове, да се изключва електрическото захранване, да се проверява дали не изтича гориво от дюзите.
Не се допуска:
 - подаване на гориво при загасени и неизстинали горелки;
 - запалването им без предварително продухване;
 - употребата им без автоматична защита;
 - оставянето на работещи котли без наблюдение;
 - сушене на горими предмети и материали върху конструкцията и оборудването на котлите, горелките и тръбопроводите.
12. Монтажът, ремонтът и настройката на защитените и регулиращи елементи могат да се извършват само от квалифицирани специалисти.
13. Всяка горелка следва да бъде оборудвана с 1/един/ брой прахов пожарогасител 6 кг, който да се постави на подходящо място, да се поддържа винаги чист и годен за действие.
14. При възникване на пожар веднага се спира работата на горелката, притока на гориво, електрическото захранване и се започва гасенето с наличните противопожарни уреди. Съобщава се незабавно на Района служба „Пожарна безопасност и защита на населението” гр. Мадан на тел: 112.

ПРОГРАМА

за провеждане на **начален инструктаж** съгласно чл.12 от НАРЕДБА № РД-07-2/16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

Провежда се индивидуално или групово в деня на постъпване на работа по следните въпроси:

ПРИЛОЖЕНИЯ НА ТРУДОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. Основни задължения на страните по трудовото правоотношение за осигуряване и спазване на изискванията за безопасна работа.
2. Работно време и почивки.
3. Специална закрила на някои категории работници и служители.
4. Контрол по спазване на изискванията за безопасна работа.
5. Трудови злополуки. Разяснения за причините и характера на най-често допусканите трудови злополуки. Примери за допускани грешки и нарушения в училището.

БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА

1. Квалификация и правоспособност.
2. Инструктажи по безопасност, хигиена на труда и ПО.
3. Запознаване с характера на трудовата дейност и нейните особености. Специфични опасности, рискове и тяхното въздействие.
4. Правила и изисквания по безопасност на труда за дейности и технологични процеси на работните места, машините и ел.съоръженията, с които се работи.
5. Ел.уредби и съоръжения на територията на училището и общи изисквания за безопасна експлоатация.
6. Лични и колективни средства-значение. Как се използват и съхраняват.
7. Знаци и сигнали за безопасност.
8. Установен ред в района на обекта (училището) и на работните места.

ХИГИЕНА НА ТРУДА

1. Основни правила и изисквания.
2. Вредни фактори на работната среда и трудовия процес.
3. Запознаване със специфичните опасности и рискове за здравето.

ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Пожарна и взривна опасност на работните места в района на училището. Противопожарни мерки, които трябва да се спазват, както и начините за работа с уреди, съоръжения и инсталации за известяване и гасене на запалвания и пожари.

ТРАНСПОРТ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО

1. Безопасно транспортиране на хора, материали и продукция.
2. Безопасност на движението в обекта на училището и извън него.

ОКАЗВАНЕ НА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ ПРИ УВРЕЖДАНЕ НА ЗДРАВЕТО

1. Общи правила за оказване на долекарска помощ при злополуки и отравяния.

ЗАПОЗНАВАНЕ НА ИНСТРУКТИРАНИТЕ С РАЙОНА НА УЧИЛИЩЕТО

1. Запознаване със съществуващите опасности в обекта на училището – машини, съоръжения, шахти, използван транспорт и други.
2. Установени знаци, конкретни забрани и сигнализации действащи в училището.
3. Местата на противопожарните уреди, съоръжения и средства за известяване в случай на пожар или експлозия. Аварийни пътища.

РЕГИСТРАЦИЯ

1. Регистрирането на лицата, с които е проведен начален инструктаж се вписва в книга /Приложение № 1/ и издаване на служебна бележка /Приложение № 2/ към чл.12 ал.3 от Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. на МТСП и МЗ/, която се съхранява в личното трудово досие на работника.

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ
по безопасност и здраве при работа

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват **само** от учителят.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от електрическата мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от учители и служители. Своевременно да се уведоми заместник-директора при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Помещенията да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
7. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначените за целта кошчета.
8. Да се поддържа лична хигиена.
9. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
10. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди запалими и горими материали.
2. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
3. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
4. Да не се пипат и местят пожарогасителите в училище.
5. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел.

112

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ПГ“ВАСИЛ ДИМИТРОВ“

1. Забранява се сядането, качването и надвесването по парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение по външните стълби през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около сградата през зимния период.

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж по безопасност и здраве при работа **на работното място**, съгласно чл.13, ал.5 от Наредба № РД-07-2/16.12.2009г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

1. Провежда се при явяване на работното място след проведен начален инструктаж.
2. Провежда се от прекия ръководител, съгласно заповед на директора на училището и лице (опитен работник), определен от ръководещия инструктажа с писмено нареждане (по образец).

I. Изисквания, с които основно да бъде запознат и обучен работника или служителя

Ръководителят на обучението запознава обучавания с:

1. Производствени задължения.
2. Работното място и проходите към него, основното и спомагателното обзавеждане, което трябва да се спазва на територията на обекта, работната площадка и производственото помещение.
3. Основните правила по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ), безопасно обслужване на машините, механизмите с които се работи и изискванията към обезопасеността на същите.
4. Инструменти и приспособления, които се използват и изискванията за безопасна работа с тях.
5. Санитарно-технически съоръжения и начини за тяхното използване.
6. Лични предпазни средства (ЛПС) - за индивидуална и колективна защита, в т.ч. специално работно облекло, обувки и правилата за тяхното използване, опазване и съхранение.
7. Опасни места и моменти от работата, случаи на възникнали усложнения, причини и предприети мерки за недопускане на същите.
8. Работни места с нарушени СХН, места където има вредни изпарения, газове, прах, вибрации и шум.

Опитният работник, водещ обучението:

1. Предава своите знания и умения и обучава лицето за спазване на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) при работа.
2. По време на обучението следи работата и дава указания и разрешение за извършване на производствени операции от обучавания, като му оказва съдействие.
3. Носи отговорност заедно с обучавания, ако през времето на обучението стане трудова злополука или се регистрира неспазване на правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ).

II. Приключване на инструктажа:

1. За работещите на опасни места и определени със заповед опасни машини, съоръжения, уреди и процеси или заети с дейности, криещи опасности за здравето и живота им.
2. Провеждане на изпит за проверка на знанията по здравословни и безопасни условия на труд /ЗБУТ/ и противопожарна охрана /ПО/ на инструктиращото и обучаваното лице.
3. След успешно издържан изпит от обучения, председателя разрешава извършване на самостоятелна работа.
4. Допускането на инструктирания работник или служител до самостоятелна работа се удостоверява с подписа на ръководителя в книга за инструктажи.

ИНСТРУКТАЖ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА

I. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТИТЕ: Заместник-директор по учебната и производствена дейност, главен/старши/учител общообразователен учебен предмет, старши/главен/учител теоретично обучение, старши учител практическо обучение, учител, технически секретар, домакин.

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, съгласно Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.

II. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
2. При работа с видеодисплеи да се спазват условията за безопасност, съгласно Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСГ и МЗ.
3. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
4. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
5. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.
6. Почистващите препарати да се съхраняват добре затворени в отделно помещение, позволяващо проветряване.
7. В затъмнени складови помещения да не се използва открит огън за осветление.
8. При работа с преносима стълба за поддръждане на рафтове или стелажи да се спазва условието за работна височина не по-голяма от 3.5 м.

III. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: РАБОТНИК ПОДДРЪЖКА

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.
2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.
3. Да не се почистват с влажна кърпа счупени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.
4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.
5. При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.
6. Да се работи с подходящо работно облекло .
7. По време на работа да не се употребява алкохол.
8. За изпълнение, обслужване и поддръжане на електрически уредби, съоръжения, инсталации и електропроводи се допускат само лица с необходимата правоспособност, притежаващи изискваната квалификационна група и преминали инструктаж по БХТ и ПАБ.

9. При работа с ръчни преносими електрически инструменти да се внимава:

- от токов удар;
- от прекъснат проводник вследствие на срязване на кабела;
- от пробив към корпуса на инструментите;
- от оголени кабели.

10. Изисквания към условията на които трябва да отговарят ръчните преносими ел. инструменти, преносните лампи и трансформатори:

- да се включват и изключват бързо от ел. мрежа и да не допускат възможност за произволно включване и изключване;
- тоководещите им части да бъдат недостъпни за случайно допирание;
- ръкохватките на ръчните ел. инструменти да бъдат от електроизолационен материал; същото се отнася и за преносимите трансформатори;
- захранващият кабел да е гъвкав.

11. Преди започване на работа да се провери внимателно и обстойно състоянието на инструментите /закрепващи възли и детайли, изолация на проводниците/.

12. Забранява се работа с нестандартни или неизправни ръчни ел. инструменти, преносими лампи, трансформатори и др.

13. Забранява се работа с ръчни електрически инструменти във помещенията при валеж. Забранява се използването им при активна атмосферна /гръмотевична/ дейност.

14. Да не се работи с неизправни щепселни съединения, да не се удължават захранващите кабели и да не се използват нестандартни удължители.

15. Да се следи захранващите кабели да не се допират до нагорещени или омаслени повърхности, да не се подлагат на прекомерни механични натоварвания .

16. След приключване на работа или прекъсване на ел. ток, ел. инструменти да се изключват от захранващата мрежа.

17. Да не се работи с ръчни ел. инструменти на височина по-голяма от 2,5м с подвижна стълба.

18. Абсолютно се забранява изваждането на щепсела чрез дърпане от проводника.

19. Поялниците по време на работа да се поставят върху негорими подложки.

20. При наличие на опасности водещи до аварии и злополуки незабавно да се прекъсне ел. подаването и да се уведоми прекия ръководител.

IV. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА: ЧИСТАЧ/ ХИГИЕНИСТ

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да се спазват правилата за дезинфекция. При работа с препарати за почистване на подове, мивки, канали и други да се работи с ръкавици и да не се консумира храна.

2. Използваните химически препарати да не се поставят в близост до нагревателни уреди.

3. Да не се почистват с влажна кърпа счупени контакти, ключове, нагревателни уреди или оголени проводници.

4. При работа с преносима стълба да се спазва условието за работа в закрити помещения на височина не по-голяма от 3.5 м.

2 При установяване на неизправности, застрашаващи живота на околните, да се уведомява незабавно прекия ръководител.

3 Да се работи с подходящо работно облекло .

4 По време на работа да не се употребява алкохол.

V. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА ОГНЯР:

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.

1. Да познава и спазва изискванията на Наредба за устройството, безопасната експлоатация и технически надзор на съоръжения по налягане, инструкциите и другите нормативни документи по техника на безопасност.

2. Да осигурява безопасна и безаварийна експлоатация и поддържане на котлите в съответствие с техническите изисквания, правила и нормите на безопасност.

3. Да осигурява ефективна работата на котлите .

4. Да не допуска експлоатация на котлите:

- с устройство, което не съответства на нормативните изисквания
 - които показват повреда и неизправност при работа
5. Да не се използват нагревателните уреди.
 6. Да не се оставят включени електрически консуматори в края на работния ден

VI. ИНСТРУКТАЖ ЗА ДЛЪЖНОСТТА ПОРТИЕР

Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа

1. Осъществява пропусквателния режим в училище.
2. Северният вход на сградата се отключва в 07.15 ч. и се заключва в 16.00 ч. от Захра Евльова.
3. Контролира влизането, излизането и движението на ученици, служители и други външни лица в сградата на училището, като всяко междучасие осигуряват дежурство на северния вход на сградата.
4. Не допуска в сградата на училището външни лица с пакети, чанти, сакове и други, без разрешението на заместник-директора или директора.
5. Контролира влизането на моторни превозни средства в училищния двор.
6. Следи за правилното функциониране на електронния звънец.
7. Служителят да е преминал инструктаж по безопасност и здраве при работа.
8. Използването на електрически уреди да става задължително в пълно съответствие с изискванията за електробезопасност.
9. Служителят трябва да е добре запознат с обслужването и действието на пожарогасителите.
10. Електронагревателните уреди да са на разстояние не по-малко от 0.8 м. от книги, документи, папки и други книжни носители.
11. След приключване на работния ден всички консуматори на ел. енергия да се изключват.

Приложение № 7 към Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд за учебната 2024/2025г.

ПРОГРАМА

за провеждане на **периодичен инструктаж** по ЗБУТ, съгласно чл.14, ал.4 и 3 от Наредба № РД-07-2/16.12.2010г. за Условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работници и служители по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Изисквания, с които основно се запознава и обучава работника и служителя:

1. Производствени задължения.
2. Правилата по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) и безопасното обслужване на машини и съоръжения.
3. Инструментите и приспособленията, които се използват при работа, правилата за служене с тях, тяхното опазване и значението им, по отношение предпазване от злополуки.
4. Предназначението на находящите се на работното място или в обекта санитарно-технически съоръжения и начини за тяхното използване.
5. Установените в обекта сигнализации (светлинни, звукови, знакови) и как следва да се постъпи при подаването им.
6. Инструкции по здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) за извършваната работа.
7. Настъпили изменения по нормативната уредба на ЗЗБУТ.

Приключване на инструктажа

След приключване на инструктажа инструктираният се подписва в книга за периодичен инструктаж.

Отсъстващите работници или служители се инструктират в деня на идването им на работа и се подписват в книгата за инструктаж.

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ

за безопасност и здраве при работа на работниците и служителите

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА

1. Да се припомнят схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
2. Всички уреди, намиращи се под напрежение да се пазят от мокрене и навлажняване.
3. Да идват трезви на работа, по време на която не употребяват алкохол.
4. Да спазват работното време и да не отсъстват безпричинно.
5. Да работят задължително с даденото им работно облекло и предпазни средства.
6. Да изпълняват добросъвестно задълженията си и да опазват материално-техническата база на училището.
7. Да спазват санитарно-хигиенните условия в училището.
8. Да спазват противопожарните изисквания, предвидени в правилниците и наредбите.
9. Да спазват трудовата дисциплина и конкретни човешки и колегиални взаимоотношения.
10. При отиване и връщане от работа е необходимо да се внимава за подхлъзване и спазване на Правилника за движение по пътищата.
11. Да не се настъпват капаци на шахти по двора
12. Да не се разливат течности в работните помещения (киселини, масла, вода и други). При слизане и качване по стълбищата движението да е винаги в дясно.
13. Поддържане на чисто и подредено работно място.
14. Да не се стъпва по открити ел.кабели.
15. Да не се извършват дейности, които не са вписани в длъжностната характеристика на лицето.
16. Забранява се сядането и облягането по парапетите на стълбището и первазите на прозорците.
17. Поддържане на апаратите, машините и съоръженията в исправност.
18. Всеки учител и служител трябва да може да дава първа помощ на пострадал или претърпял трудова злополука.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се оставят включени нагреватели и печки в училище след приключване на работния ден.
2. При пожар се обадете на тел. 112

III. ПЪРВА ПОМОЩ НА ПОСТРАДАЛ ОТ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ТОК.

1. Пострадалият да се освободи от електрическата мрежа, която предварително се изключва.
2. Незабавно се уведомява мед.сестра в училище и заместник-директора.
3. Пострадалият да се постави на удобно място и да се прави изкуствено дишане по един от методите: уста в уста, уста в нос.

ПРОГРАМА

за провеждане на **ИНСТРУКТАЖ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛИТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ В ПГ „ВАСИЛ ДИМИТРОВ“ за отоплителен сезон 2024/2025**

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Опасности и рискове.
- 1.2. Правила за организация на работата.

2. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

- 2.1. Конкретни правила и изисквания по безопасност и здраве при работа
- 2.2. Работни помещения, в които съществува опасност от възникване на повреди;
- 2.3. Енергийни уреди и съоръжения на територията на ПГ „Васил Димитров“ и общи изисквания за безопасната им експлоатация.
- 2.4. Пожарна опасност на работните места.

И Н С Т Р У К Т А Ж

ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОТОПЛТЕЛНИ И НАГРЕВАТЕЛНИ УРЕДИ В ПГ „ВАСИЛ ДИМИТРОВ“ за отоплителен сезон 2024/2025 година

1. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

- 1.1. Да не се използват повредени ел. контакти и ел.уреди.
- 1.2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
- 1.3. Да не се използват отоплителни и нагревателни уреди. Отоплението да става с локалната парна инсталация в гимназията .
- 1.4. В случай на необходимост от отоплителни и нагревателни уреди и съоръжения да се използват само стандартни и изправни такива, собственост на училището
- 1.5. При възникване на пожар веднага да се уведоми РС ПБЗН на тел.112.

2. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

- 2.1.Забранява се монтирането, съхраняването и използването на бутилки с газ пропан-бутан в помещенията на училището.
- 2.2.Всички отоплителни и нагревателни уреди да имат точно определено място. При експлоатация да отстоят на 0.80 м. от горими материали. Под отоплителните печки да има негорими подложки.
- 2.3 Забранява се оставянето на включени нагревателни уреди без наблюдение.
- 2.4 Забранява се използването на открит огън при размразяване на тръбопроводи. При необходимост да е използва топла вода, пясък или пара.
- 2.5 Забранява се използването на ел.котлони за отопление на помещения, ползването на кафе-машини или лични ел.прибори по работните места, с изключение на места, определени със Заповед на директора за отоплителния сезон.

ИНСТРУКЦИЯ **по безопасност и здраве при експлоатация на електрически уредби, ел.съоръжения и инсталации до 1000 V**

На работа се допускат само лица, които са:

- навършили 18 години;
- преминали са медицински преглед;
- преминали са начален инструктаж и инструктаж на работното място.

I. Мерки за защита срещу поражения от електрически ток и оценка на електрообезопасяването при напрежение до 1000 V.

1. Защита срещу поражения електрически ток при напрежение до 1000 V трябва да се осъществява чрез такива изпълнения на електрически уредби, съоръжения, инсталации и съставлящи елементи, че да не е възможно включване на човешкото тяло или част от него в електрическата верига с параметри, застрашаваща здравето или живота на персонала, обслужващ ел. уредби, или на околните лица.

2. Основни термини:

- **електрически ток** – представлява насочено движение на електрически заряди. В електротехниката токът се бележи с I и се измерва в амperi – „А”. Това движение се дължи на сила, която действа на тези заряди. Тази сила се нарича електрическо напрежение, бележи се с V и се измерва във волтове – “V”;

- **част под напрежение** – тоководеща част, която при нормална работа може да се намира под напрежение;

- **част, която не се намира под напрежение** – токопроводима част, която е изолирана от частите под напрежение, но може да се свърже с тях при повреда на изолацията;

- **защита срещу директен допир** – защита, която предотвратява поражения от ел. ток поради допиране или опасно приближаване до части под напрежение;

- **защита срещу индиректен допир** – защита, която предотвратява поражение от ел.ток поради възникване и задържане на опасни напрежения на части, които нормално не се намират под напрежение вследствие на повреди в изолацията;

- **допустимо напрежение при допир** – най-високо напрежение при допир, което не е свързано с опасности за човека при съответните условия на средата;

- **зануляване** – свързване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир с многократно заземяване на части, подлежащи на защита срещу индиректен допир;

- **защитно изолиране** – отделяне на части под напрежение от достъпните части, които нормално не се намират под напрежение с двойна или усилена изолация;

- защитно изключване;

- защита от токове на утечка.

II. Работа с електрически потребители и инсталации в жилищни, комунално-битови и обществени сгради.

1. Всички електрически потребители и вътрешни електрически инсталации подлежат на периодични профилактични прегледи, които се извършват от определен за целта електротехнически персонал.

2. Сроковете за извършване на проф. прегледи се определя в зависимост от условията на експлоатация и в съответствие с предписанията на производителите.

3. Лицата, които извършват проф. прегледи, текущо поддържане и ремонта, трябва да притежават трета квалификационна група.

4. Тук именно трябва да отбележим, че съгласно Правилника за безопасност и здраве при работа по електрообзавеждането с напрежение до 1000 V, се определят лицата, които задължително трябва да се явяват на изпит за придобиване на квалификационна група. Изпълнителските кадри потвърждават квалификационната група най-малко на две години, а ръководния ел.технически персонал – на три години.
5. Персоналът, който извършва профилактични прегледи е длъжен да инструктира лицата боравещи с ел.уреди за безопасната експлоатация и мерките за безопасност. Необходимо е да се знае, че ремонт на ел. инсталации, ключове, фасунги, контакти и пр., т.е. работа след електромерните табла се извършват само от правоспособни лица, притежаващи най-малко III кв.група по ел. безопасност. Ремонтите се извършват само при изключено напрежение.
6. Сваляне и поставяне на стопяеми вложки в гнездата на предпазителите след електромера се допуска да се извършва от лица, притежаващи втора кв. група при задължително изключване на товара. Забранява се поставянето на нестандартни вложки номиналния ток на които не съответства на определения за съответния токов кръг.
7. Свалянето, почистването и поставянето на електрически лампи в осветителните тела може да се извършва от лица без електрическа квалификация, но задължително инструктирани по безопасно извършване на работа и при изключено напрежение.
8. Свалянето и поставянето на лампи в подвижни осветителни тела трябва да става при изваден щепсел от контакта.
9. Не се допуска работа с неизправни електрически щепселни съединения, ключове, шнулове и кабели.
10. При експлоатация на електрическите потребители трябва строго да се спазват указанията и инструкциите за безопасна работа дадени от производителите.
11. Забранява се изпозването на радиоприемници, телевизионни приемници и служебна свързочна апаратура с външни антени при активна атмосфера /гръмотевична/ дейност.
12. Забранено е ползването на нестандартни удължители или такива, където кабелите са с нарушена цялост.

III.Първа долекарска помощ при въздействие на електрически ток върху човека

- 1.Електрическите поражения могат да настъпят, когато:
 - е част от електрическата верига – това е най-често може да стане ако липсва защитен проводник (съоръжението е незанулено). Тогава, вместо през защитния проводник, електрическият ток ще премине през тялото му;
 - докосва части, които се намират под опасно напрежение – това могат да бъдат кабели и проводници с нарушена изолация или елементи на електрическите съоръжения, станали достъпни поради счупени или липсващи капацити или отворен (счупен) корпус. Тази ситуация е изключително опасна, когато човек стои на мокра или влажна повърхност.
 - приеме за изключени електрически съоръжения, които са под напрежение и започне работа по тях.
 - въздействие на електрическа дъга;
 - въздействие на електрически и магнитни полета, създадени от много високи поражения и честоти.
- 2.Съществуват следните видове поражения от електрически ток:
 - електрически удар и изгаряния;
 - наранявания и счупвания;
 - заболявания от въздействието на електрическа дъга и електромагнитни полета.
3. Електрически удар е болестно въздействие на ел. ток при преминаването му през организма в нарушаване на функциите на жизнено важни органи, като тези на дишането и сърдечна дейност.
4. Степента на поражение при протичане на електрически ток през човека зависи от:
 - пътя на електрическия ток през тялото; вида и големината на напрежението. Колкото по-високо е напрежението, под което е попаднал човек, толкова по-силен ток ще премине през неговото тяло;
 - повърхността, върху която човек стои – мокра или влажна повърхност, провежда добре електрически ток. Поради тази причина работите в мокри (влажни) помещения или открито са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;

- кожата на човека. Мократа кожа е по-проводима. В тази връзка работа в мокри (влажни) помещения и при температури над 35° (обилно изпотяване) са свързани с повишена или особена опасност за поражение от електрически ток;
 - времето, през което протича ток през човешкото тяло.
- Токове до 10 mA се считат за практически безопасни.

IV. Първа помощ при пострадал от ел. ток се състои:

Освобождаване на пострадалия по възможно най-бърз начин от напрежението, под което е попаднал. При това:

1. Да се вземат необходимите мерки срещу попадане под напрежение на лицето, извършващо освобождаването на пострадалия. При напрежение до 1000 V трябва да се използват боти, ръкавици и шанги за съответното напрежение.
2. При положение, че пострадалия се намира на височина и при освобождаването му от напрежение съществува възможност от падане и получаване на допълнителни травми да се вземат мерки за предотвратяването има.
3. Да се предвиди възможност за допълнителни светлинни източници в случаите когато изключването на напрежението може да доведе до спиране на осветлението.
4. Ако пострадалия има собствено дишане и пулс той се оставя да лежи с разкопчани дрехи, като му се осигурява достъп на чист въздух, към носа му се поднася памук, напоен с амоняк, а лицето му се измива или напръсква със студена вода.
5. Ако пострадалия е в безсъзнание и дишането му е слабо и конвулсивно, или няма дишане и пулс, той не следва да се счита за мъртъв, а за изпаднал в състояние на клинична смърт, от която може да бъде съживен. За целта се извършва следното:
 - Освобождаването на тялото от всички стесняващи дрехи и разкопчаване на копчета.
 - Разтваряне на устата чрез изместване напред на долната челюст.
 - Да се освободи устата на пострадалия от нечистотии, изкуствени челюсти и др. подобни. Бързо да се осигури проходимост на горните дихателни пътища, като се изтегли и задържи езика напред, а главата се наведе назад в максимално възможно положение
 - да се пристъпи към изкуствено дишане, като най-ефикасно от съществуващите методи за това са „уста в уста” и „уста в нос”. При липса на пулс на пострадалия се пристъпва и към индиректен масаж на сърцето.
6. Персоналът, зает с експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения трябва да бъде практически обучен за начините на изкуствено дишане и индиректен масаж на сърцето.
7. Долекарската помощ на пострадал от ел. удар следва да продължава до пристигането на лекарски екип или по време на транспортирането на пострадалия до здравното заведение. Дотогава той трябва да се счита, че е жив. Само компетентно медицинско лице може да констатира настъпила смърт след което помощта се прекратява.
8. Строго се забранява заравянето на пострадалия в земя или други действия, които биха затруднили дишането му.
9. При протичане на електрически ток през човешкото тяло или при развитие на волтова дъга могат да се получат изгаряния.
10. Продължителното лъчисто въздействие на електрическата дъга върху очите предизвиква заболяването – електроофталмия.
11. При удар от мълния признаците са същите както при поражение от електрически ток.
12. Ред и последователност на мероприятията за възстановяване на дишането и кръвообращението:
 - освобождаване на шията, гърдния кош и корема от дрехи, колани и други, които ограничават подвижността им.
 - почистване на устата, носа и гърлото от чужди тела, повърнати материали и кръв.
 Почистването се извършва механически с кърпа или плат.
 - главата се поставя максимално извита назад със затворена уста. Това положение на главата спомага за отваряне на дихателния път, който обикновено при клинична смърт е запушен от отпуснатия корен на езика.
 Тези три действия могат да доведат до възстановяването на собственото дишане, ако спирането му се дължи само на механическо запушване на дихателните пътища при наличие на сърдечна дейност.

13. Незабавно започване на обдишването с издишан въздух от спасяващия. Осъществява се чрез два способа – обдишване „уста в уста” и „уста в нос”. Обдишването „уста в нос” става по следния начин: главата е поставена с издърпана напред челюст, устата се поддържа плътно затворена със същата ръка която поддържа челюстта. Върху носа се поставя марля или носна кърпа. Оказващият помощ поема дълбоко въздух с широко отворена уста, обхваща носа плътно и енергично, издишва през носа на пострадалия, след което се отстранява и го оставя да издиша пасивно. Отначало се правят 5 – 6 бързи обдишвания, след което се започва ритмично обдишване 12 до 16 пъти в минута.
14. Обдишването „уста в уста” се извършва при същото положение на главата, устата на пострадалия се отваря леко. Оказващият помощ обхваща плътно устата на пострадалия, като се стреми с бузата си да му запуши ноздрите. Издишването трябва да става плавно с оглед да не се създаде много високо налягане в устата и носоглътката на обдишвания, тъй като в този случай част от въздуха попада в стомаха със съответните последици.
15. Степента на поражението зависи главно от големината на тока, който преминава през тялото на пострадалия, от продължителността му и пътя му през тялото. Големината на тока пък зависи от напрежението на което е попаднало човешкото тяло и съпротивлението на тялото. Това съпротивление е различно от 10000 до 500000 ома. Навлажняването, изпотяването и замърсяването силно намаляват съпротивлението на кожата. За безопасен се смята променлив ток, по-малък от 10mA, и постоянен по малък от 50 mA. За безопасно се счита напрежение до 36 V. Най-неблагоприятните условия за напълно безопасно напрежение се счита 12 V.
16. Когато по време на работа бъде забелязана неизправности или каквото и да е отклонение от нормалната работа /например – миризма, бръмчене, миризма на изгоряла изолация и пр./, работещите трябва незабавно да прекратят работа, да изключат съответния потребител или цялата ел. инсталация и да потърсят съдействието на техническата служба или обслужващата сервизна база.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

1. Начин за приготвяне на дезинфекционен разтвор:

1.1. Приготвя се от „САНИФОРТ" /гранули/:

- 0,5% дезинфекционен разтвор - 5 гр. в 10 литра вода
- 0,25% дезинфекционен разтвор - 2,5 гр. в 10 литра вода

1.2. Периодичност на дезинфекция:

С така приготвените разтвори се дезинфекцират:

- отходни места 0,5% разтвор – 11.30 – 11.45 ч. и 16.00 ч – 16.30 часа.
- повърхности 0,25% разтвор - след приключване на учебните занятия.

2. Начин на приготвяне на почистващ препарат „ЛЕНЬО ОК”

2.1. Приготвя се от 1,5 – 2 г. разтвор в 10 литра вода

2.2. Периодичност на почистване:

- кабинети – ежедневно след приключване на учебните занятия;
- коридори - ежедневно от 11,00 – 11.30 ч. и след приключване на учебните занятия.

3. По време на епидемия с 0,5% дезинфекционен разтвор се забърсват плотове и брави, след допълнителен инструктаж от заместник-директора.

4. Мерки за безопасност:

- Препаратите да се съхраняват в затворени съдове при домакина на училището /заклучени/.
При контакт с кожата: да се измие обилно с чиста студена вода.
- При контакт с очите: да се измият веднага с вода и да се потърси лекарска помощ;
- При поглъщане: В никакъв случай да не се предизвиква повръщане. **ВЕДНАГА СЕ ОБЪРНЕТЕ КЪМ ЛЕКАР.**
- Мерки за лична защита: не са необходими при нормална употреба.

ИНСТРУКТАЖ

за действие след получаване на злонамерен анонимен телефонен сигнал

1. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.
2. При възможност се провежда максимално продължителен разговор с подателя на сигнала с цел придобиване на конкретна информация за евентуалното място, време и мотиви за осъществяване на заплахата, както и за характерни особености, които могат да дадат насоки за лицето, подаващо сигнала.
3. Своевременно се уведомяват отговорника по безопасност и здраве Марияна Бунева, при нейно отсъствие Росен Чивилиев - зам.председател на Щаба за защита при бедствия в ПГ „Васил Димитров“ и Директора.
4. Учителите извършват бърз оглед на класни стаи, кабинети, физкултурен салон за наличие на съмнителни предмети или вещества и уведомяват веднага отговорника по безопасност и здраве Марияна Бенева, при нейно отсъствие Росен Чивилиев-зам.председател на Щаба за защита при бедствия в ПГ „Васил Димитров“ и Директора.
5. Директорът уведомява единния европейски номер за приемане на спешни повиквания 112 и началника на регионалния инспекторат по образование за получения сигнал и информира за състоянието на помещенията и прилежащата територия на обекта с цел локализиране на евентуална последваща проверка.
6. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР Директора може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.
7. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, Директора взема решение за предприемане на действия по евакуация на ученици, персонал и други пребиваващи в Гимназията лица.
8. Чрез предвидените за целта съоръжения (заграждения и др.) се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакт с тях.
9. Евакуацията се извършва според разработения план, без да се допуска паника и хаос.
10. При евакуацията пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
11. Приоритетно се евакуират учениците и лицата, които са в близост до открития съмнителен обект.
12. При евакуацията се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги лица от Гимназията.
13. Евакуираните ученици и персонал се настаняват в определените безопасни места.
14. Учителят извел учениците проверява броя на евакуираните ученици, а Росен Чивилиев - специалист по осигуряване на реда за броя на евакуирания персонал и веднага докладват на Марияна Бунева - отговорник по безопасност и здраве.
15. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
16. Извършва се последваща проверка и претърсване от органите на МВР, в съответствие със събраната максимално обективна информация за реалната обстановка в застрашения обект. За проверката и претърсването органите на МВР се подпомагат от комисията на Гимназията за оказване на съдействие.
17. След извършване на проверката в Гимназията (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което Директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.

18. Когато сигналът за злонамерено анонимно телефонно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват Директора на ПГ „Васил Димитров“, който предприема съвременното изпълнение на по-горе описаните действия.

19. При отсъствие на Директора, неговите функции по задължения от Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в ПГ „Васил Димитров“ се поемат от определеното със заповед за заместване лице.

ПРОГРАМА

за провеждане на **начален инструктаж** по безопасност и здраве при работа на учениците

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Ред за влизане, движение и пребиваване в училището и района. Знаци и сигнали за безопасност.
2. Съществуващи опасности и вредности.
3. Опасни машини и съоръжения.
4. Електрически уреди и съоръжения в помещенията и в района.
5. Пожарна и взривна опасност.
6. Хигиенен ред и режим на учебните занятия, отдиха и храненето.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА.

1. Инструктажи по безопасност и здраве при работа и противопожарна охрана.
2. Основни правила, мерки и изисквания по безопасност и здраве, които трябва да се спазват в помещенията по учебна практика, кабинетите и лабораториите, класните стаи, с машините и съоръженията.
3. Инструкция за безопасна работа с конкретни машини, съоръжения, работни места, в кабинети, лаборатории, работилници и други.
4. Основни правила и изисквания по хигиената на труда.
5. Вредности /прах, газове, шум, осветление, лъчения и други/. Въздействието им върху здравето на човека.
6. Режим на труд и почивка.

III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Основни изисквания и правила по противопожарната охрана.
2. Основни начини и средства за гасене на запалвания.

IV. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО.

1. Безопасност на движението в района на ПГ „Васил Димитров“ и извън него.
2. Безопасно транспортиране на деца, ученици, педагогически и непедагогически персонал.

V. ОКАЗВАНЕ НА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ.

1. Общи правила за оказване на долекарска помощ при злополука и отравяния.

VI. ЗАПОЗНАВАНЕ С РАЙОНА

1. Запознаване с опасните места в района на ПГ „Васил Димитров“, местата на противопожарните уреди и средства за известяване в случай на пожар.
2. Установени знаци и конкретни забранителни разпоредби в района. Аварийни пътища.

VI. РЕГИСТРАЦИЯ.

1. Регистрирането на проведеният началният инструктаж се извършва в книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа - начален инструктаж.

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ

по безопасност и здраве при работа на учениците

I. ВЪПРОСИ ОТ ОБЩ ХАРАКТЕР

1. Всички уреди, намиращи се под напрежение, да се пазят от мокрене и навлажняване.
2. При използване за учебния процес ел. уредите да се включват **само** от учителя.
3. При спиране на ел. ток уредите и апаратите да се изключват от ел. мрежа.
4. Да не се правят опити за отстраняване на повреди в ел. уредите от ученици и учители! Своевременно да се уведоми заместник-директора при възникване на повреди.
5. Забранява се качването по прозорците на сградата и навеждането навън.
6. Да не се играе, тича и скача в класните стаи и коридорите.
7. Класните стаи да се проветряват редовно, като се поддържа необходимата хигиена в тях.
8. Работните места да се почистват. Отпадъците да се изхвърлят в предназначените за целта кошчета.
9. Да се поддържа лична хигиена.
10. Да се познават схемите за евакуация от сградата на училището при бедствия и аварии.
11. Да се познават общите правила за оказване на долекарска помощ при злополуки.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не се поставят в близост до ел. уреди запалими и горими материали.
2. Да не се пали огън в сградата и двора на училището.
3. Да не се носят и използват в училище кибрит и запалки.
4. Да не се пипат и местят пожарогасителите в училище.
5. При възникване на пожар да се уведоми незабавно противопожарната охрана на тел. 112.

III. ОПАСНИ МЕСТА В СГРАДАТА И ДВОРА НА ПГ “ВАСИЛ ДИМИТРОВ”

1. Забранява се сядането, качването и надвесването по парапета на вътрешните стълби.
2. Да се внимава при движение по външните стълби през зимния период.
3. Да се внимава за опасност от падащи ледени висулки около сградата през зимния период.

И Н С Т Р У К Т А Ж

ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА В КОМПЮТЪРНИТЕ КАБИНЕТИ

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ

1. Пред компютъра да се седи удобно, без напрежение на тялото.
2. Дисплеят да бъде на нивото на очите. Разстоянието между очите и дисплея — минимум 500 mm, между очите и клавиатурата — минимум 450 mm.
3. Мониторите да се нагласяват така, че да няма отблясъци и отражения.
4. В междучасията да не се гледа в мониторите, за да отпочиват очите. Да се спазва изискването: 45 мин. работа, 15 мин. почивка.
5. Спазват се изискванията на Наредба № 7 от 15 август 2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи на МТСТГ и МЗ.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА

1. В залата се влиза само в присъствието на учител.
2. Напускането става организирано след приключване на часа
3. При влизане и излизане от помещението, учителят трябва да провери наличието на всички компютри и периферни устройства.
4. Незабавно се уведомява ЗДУПД при: мирис на изгоряло, повишен шум от работещ компютър, размазано или трептящо изображение на дисплея; неизправни компютри; липса на компютри или елементи от конфигурацията им; всяка необичайна ситуация.
5. След приключване на учебните занятия учениците са длъжни да оставят работното си място в добро състояние.
6. Забранява се:
 - разглобяване на устройства с каквато и да било цел;
 - включване и изключване на кабели и интерфейси;
 - използването на лични външни устройства
 - разлепване и унищожаване на гаранционните лепенки, поставени върху компютрите
 - промяна в конфигурацията на компютрите и размяна на компонентите им;
 - промяна на общото разположение на техниката и мебелировката;
 - консумацията на храни и напитки, както и внасянето им във форма, позволяваща консумация;
 - внасяне на обемисти предмети и багаж, на силно миришещи, дразнещи и опасни предмети и вещества.
7. При възникване на опасност незабавно се уведомява ЗДУПД и се изпълняват неговите инструкции.
8. При авария или инцидент с компютър първото и задължително действие е изключването му чрез изваждане на захранващия кабел от контакта.
9. При пожар незабавно се използва пожарогасителят, намиращ се в коридора.
10. При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо без паника, като:
 - първи напускат намиращите се най-близо до изхода;
 - оказва се помощ на хора със затруднено придвижване;
 - спазват се стриктно схемите за евакуация.

ИНСТРУКТАЖ

ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ И ТРЕТИ ДОПЪЛНИТЕЛЕН ЧАС ПО ФВС I. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ ВЪВ ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН И ФИТНЕС-ЗАЛА:

1. Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
2. Да не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
3. Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части - винтове, обтегачи, възли, точки и др.
4. Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намаляват удара при отскоци от уредите или от евентуални падания.
5. Да се поддържа ред и последователност при изпълнение на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и други, и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплахи.
6. Ръководителят трябва да оказва помощ при изпълнение на трудни елементи от упражненията и да осигури пазене в случай на несполучливи опити – например подскоци и отскоци.
7. На момичета, ненавършили 15 годишна възраст, да не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или причинят деформации на органи в малкия таз.
8. Задължително е учениците да имат спортно облекло. В час да се допускат само ученици в спортни екипи.
9. Играта с топка да бъде с умерена сила, за да се предпазят от удар учениците, стъклата и осветлението.
10. Абсолютно е забранено катеренето по шведската стена без наблюдението на учител.
11. Забранява се на учениците влизането във физкултурните салони без учител.
12. Забранява се строго ритането на топка по стените в салоните.
13. Забранява се внасянето на закуски в съблекалните и салоните.
14. Забранява се дъвченето на дъвка по време на час по физическо възпитание и спорт
15. В съблекалните да се поддържат здравословни условия на обучение.
16. Учителите провеждащи часове по ФВС осигуряват отключването и заключването на западния вход.
17. При необходимост от евакуация, помещението се напуска бързо без паника, като:
 - първи напускат намиращите се най-близо до изхода;
 - оказва се помощ на хора със затруднено придвижване;
 - спазват се стриктно схемите за евакуация.

II. ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАНЯТИЯ НА ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА

1. Баскетболните табла, хандбалните врати, волейболните колони и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
2. Местата за занимания по физическо възпитание трябва да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температурата, настилка, разположението на уредите и др.
3. Организирането и провеждането на спортни игри в училищния двор става само в присъствието на учител. Не се допуска учениците да играят самостоятелно, без наблюдение от учител.
4. Забранява се игра и хвърляне на остри и твърди предмети в училищния двор и физкултурната площадка.
5. Учениците се задължават да спазват указанията и изискванията на учителя, водещ часовете по физическо възпитание и спорт.
6. Ако по време на час по физическо възпитание и спорт, топката падне на улицата, ученикът внимателно излиза на уличното платно под наблюдението на учителя.

ПЕРИОДИЧЕН ИНСТРУКТАЖ
за безопасност и здраве при работа на учениците

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Настоящият инструктаж се провежда с цел да се избегнат нещастни случаи, травми и наранявания и с оглед опазване живота и здравето на учениците по време на учебни занятия, както и по време на извънкласни и извънучилищни мероприятия.

II. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. При придвижване от дома до училище и обратно всеки ученик стриктно спазва правилата за движение по пътищата;
2. Влизането в сградата става през централния вход на ПГ „Васил Димитров”
3. Забранява се безпричинно влизане в училищната сграда преди и след учебните занятия.
4. Придвижването по коридора и стълбищата в сградата на училището става спокойно, без тичане и блъскане, само от дясната страна.
5. Слизането по стълбите става от лявата страна .
6. Забранява се на учениците да тичат, скачат, да се боричкат в коридорите и класните стаи.
7. Забранява се играта с топки в класните стаи и коридори.
8. Организирането и провеждането на спортни мероприятия, игри и състезания във физкултурния салон или на откритата спортна площадка става само в присъствието на учител.
9. Забранява се на учениците консумация на закуски в класните стаи.
10. Забранява се боравенето с електрически уреди, както и да включват и изключват осветлението без причина.
11. Провеждането на учебните занятия става съгласно, дневния режим на ПГ „Васил Димитров”, утвърден от Директора.
12. По време на голямото междучасие задължително се проветрява класната стая от дежурните ученици.
13. Храненето от учениците се извършва на определените места на първия етаж.
14. Медицинското лице на училището следи за здравното състояние на учениците и оказва долекарска помощ.

III. СЪЩЕСТВУВАЩИ ОПАСНОСТИ И ВРЕДНОСТИ

1. Забранява се на учениците да боравят с учебно-технически средства и пособия в отсъствие на учител.
2. Забранява се пипането на счупени електрически ключове и контакти.
3. Не се разрешава да играят с пръчки и остри предмети, да хвърлят камъни, да се качват по дърветата в училищния двор, по оградата и баскетболните табла.
4. При зимни условия не се разрешава на учениците да хвърлят снежни топки и да се пързаят в училищния двор. Да се пазят от ледени висулки.
5. Забранява се да се блъскат вратите на класните стаи и кабинетите, да се качват по радиаторите и ученическите маси.
6. Категорично се забранява на учениците качването по первазите на прозорците.
7. Категорично се забранява на учениците катеренето по спортните съоръжения във физкултурния салон, фитнес-залата и откритата спортна площадка без разрешение на учителя.

III. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА и ДЕЙСТВИЯ ПРИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ:

1. Забранява се носенето на кибрит и запалки в училището и палене на огън в сградата и двора.
2. При усещане на първите признаци на земетресение и при възникване на природни бедствия, стриктно се спазват указанията на учителя, като се спазва Плана за евакуация на ПГ „Васил Димитров”

ПРОГРАМА

за провеждане на инструктаж на **работното място** по безопасност и здраве при работа при провеждане на практическото обучение на учениците

1. Задължения на учениците по време на практическата учебна работа – поведение, задължения, забрани.
2. Режим на работа и почивки.
3. Работно помещение, работни места и редът, който трябва да спазва. Противопожарно обзавеждане.
4. Опасности, опасни места и обезопасяване:
 - 4.1. Опасности
 - от механични въздействия
 - от падащи и летящи тела
 - опасност от режещи и пробиващи предмети;
 - опасност от падане.
 - 4.2. Опасност от поражение на електрически ток. Директен и индиректен допир.
 - електрически контакти, тяхното разположение, предназначение за ползване според напрежението, зануляване;
 - електрическо захранване на машините, съоръженията, уредите;
 - 4.3. Опасност от пожар
 - 4.4. Опасност от въздействие на ниска или висока температура
 - 4.5. Отделяне на вредни вещества
 - 4.6. Опасност от въздействието на шум.
 - 4.7. Опасност при вдигане и пренасяне на тежести.
5. Чистота и ред на работното място.
6. Санитарно-битови помещения. Начин за тяхното ползване.
7. Правила за даване на първа помощ при злополука.
8. Действия в случай на пожар.
9. Регистриране на инструктажа.

ИНСТРУКТАЖ

по безопасност и здраве при работа при провеждане на **практическо обучение** на учениците

I. БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА:

1. Учителите и учениците да се запознаят със задълженията на всяка от страните по Договора, с цел осигуряване на безопасни и здравословни условия за труд на учениците.
2. Учениците да не започват работа в предприятието преди да бъдат инструктирани по безопасност и здраве при работа и стриктно да ги спазват.
3. Ръководителите по производствена практика да се запознаят с картите за оценка условията на труд на работните места, където ще работят учениците и да дооценят съответствието на тези условия с нормативните изисквания за работа на лица до 18 годишна възраст / когато е необходимо/
4. Учениците да спазват изискването за обща продължителност на работния ден и времето за почивки.
5. Да изпълняват указанията на ръководителите си и да не създават пречки при изпълнение на служебните им задължения.
6. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани. Да не влизат в пререкания с персонала на предприятията, в които провеждат производствената си практика.
7. Да не се извършва несвойствена работа, която е в противоречие с учебните планове и програми. Изпълняват само възложената им работа
8. Да поддържат ред, чистота и висока култура на поведение на работното си място.
9. При организационен проблем или злополука веднага да уведомят ръководителят по производствена практика.

II. ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

1. Да не поставят в близост до ел.уреди запалими и горими материали
2. Да не правят опити за отстраняване на повреди в ел.уреди.
3. Да не се пали огън в предприятието.
4. Да не се носят и използват запалки и кибрити.
5. Да не се пипат и местят пожарогасителите и кофпомпите.
6. При възникване на пожар да уведомяват незабавно на тел. 112.

III. БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

1. Спазват правилата за движение по пътищата при придвижване до предприятието и обратно.

И Н С Т Р У К Т А Ж
за безопасност и културно поведение
при организиране и провеждане на ученически отдих и туризъм

УЧЕНИЦИТЕ СА ДЛЪЖНИ:

1. Да се явят в определения час на сборния пункт
2. Да изпълняват своевременно указанията на ръководители си както по време на пътуването, така и по време на престой.
3. Да не създават на учителят – ръководител пречки при изпълнение на служебните му задължения.
4. Да не участват в хазартни игри, да не пушат, да не употребяват наркотични вещества и алкохол по време на пътуването и престоя.
5. Да не накърняват с поведението си авторитета на училището и достойнството на съученици, учители и граждани.
6. Да не носят хладни и огнестрелни оръжия и да не застрашават живота и здравето на ученици, учители и граждани.
7. По време на пътуването:
 - да седят на определените от ръководителите места;
 - да не се разхождат в превозното средство;
 - да се качват и слизат от превозното средство организирано, по ред и начин определен от ръководителя, без паника и блъскане;
 - да поставят багажа си на определените за това места, като всеки носи отговорност за опазването на личните си вещи;
 - да спазват хигиена и изискванията за културно и безпроблемно пътуване.
8. По време на престой:
 - да спазват изискванията на ръководителя на групата
 - да не напускат групата или района без разрешение на ръководителя
 - да спазват правилата за безопасност на движението като пешеходци
 - да се установяват на безопасни места, далеч от падащи предмети, горими материали, подемни средства и други застрашаващи живота и здравето им
 - да не влизат в пререкания с граждани, предизвикващи ги и реплики и действия
 - при опит за упражняване на рекет от познати или непознати хора да информират ръководителя на групата
 - в случай, че възникне организационен проблем, рискова ситуация, инцидент или злополука, ръководителят на групата да бъде уведомен незабавно
 - когато пътуването включва нощувка, да се спазват всички изисквания за ред, чистота и дисциплина
9. Запознаването с този инструктаж се удостоверява с подпис:
 - за учениците и ръководителите – по списък;
 - за родителите – с Декларация за съгласие.

Приложение №22 към Правилник за
осигуряване на безопасни условия на
възпитание, обучение и труд за учебната
2024/2025 г.

СПИСЪК

на учениците, запознати с Правила за безопасна работа на учениците в училищата

№ по ред	Име, презиме, фамилия	Клас/група	Дата	Запознат с Правила за безопасна работа на учениците в училищата /подпис/	Провел инструктажа /подпис/
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

Провел инструктажа:
/име, фамилия, подпис/

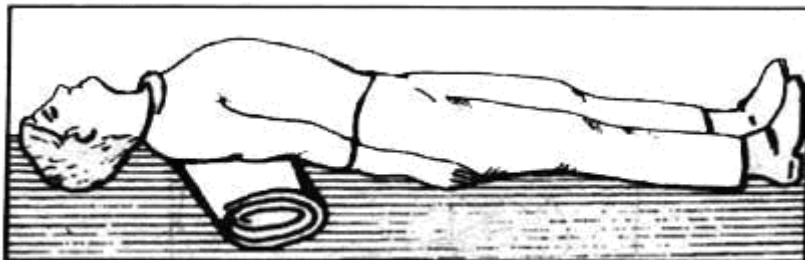
ИНСТРУКЦИЯ

За оказване на първа помощ ако човек е в безсъзнание, не диша и няма кръвообръщение

Това ще установите при контакта с него като близо до носа и устата му слушате дишането и наблюдавате движението на гърдите. Установете дали има или няма пулс на двете сънни артерии.

Започнете съживяването:

- поставете пострадалия на гръб, на твърдо с подложка под плешките—фиг.1;

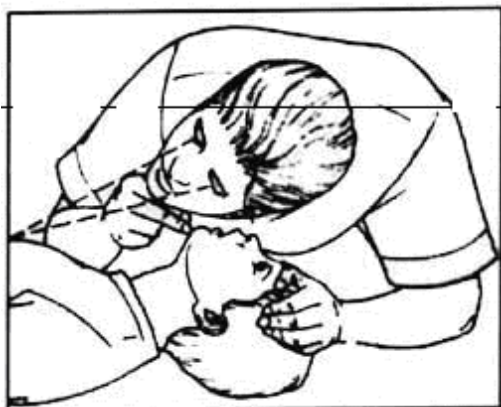
Поза за съживяване при липсващи дишане и сърдечна дейност

- почистете устата му.
- освободете го от пристягащи дрехи;
- освободете дихателните пътища – наклонете главата максимално назад и едновременно с това притиснете силно брадичката му към горната челюст –фиг.2;

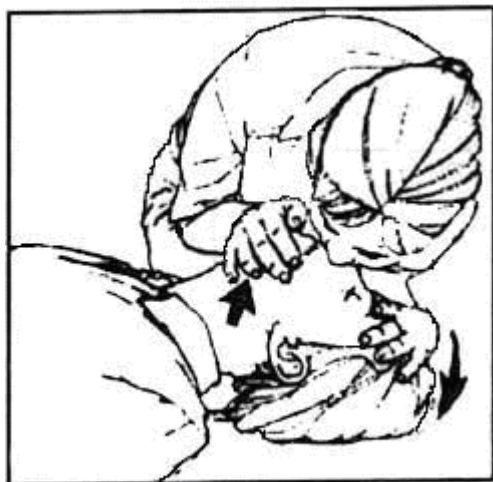
Осигуряване проходимост на дихателните пътища

- вижте, чуйте и почувствайте за около 5 сек. дали човекът не е продишал – фиг.3;

Ако няма дишане:

- опитайте да го раздишате – с две плавни и силни вдишвания уста (на спасител) към нос (на пострададал). Ако носът е запушен, раздишваме уста към уста или с уреда за изкуствено дишане – фиг.4, 5 и 6;

Дишане уста Към нос

Дишане уста към уста

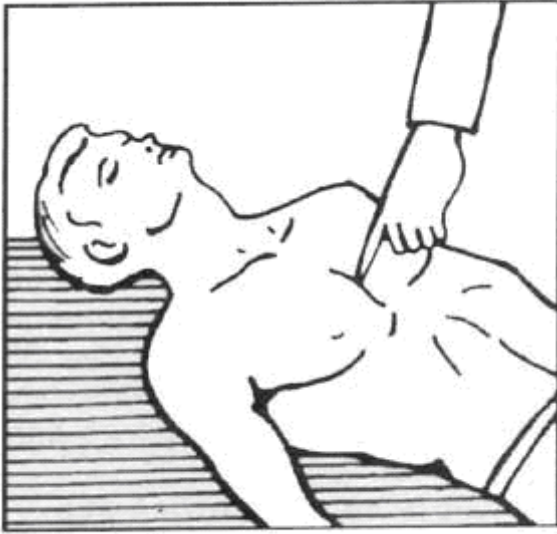
Раздишване с въздуховод

- проверете дали пострадалия има пулс – фиг.7.

Ако има пулс продължете изкуственото дишане с 12 вдишвания на минута (едно на всеки 5 сек.), ако пулсът е спрял опитайте да възобновите сърдечната дейност чрез силен удар, нанесен с долната част на юмрука върху долната половина на гръдната кост – фиг.8;

Място за нанасяне на удар за възобновяване на сърдечната дейност

- проверете дали са възобновени дишането и

кръвообращението. Ако не са, има два варианта на поведение, които зависят от броя на спасителите:

ако е налице само един спасител, той редува две бързи вдишвания на въздух и 15 външни притискания на сърцето – фиг.9;

ако са налице двама спасители, единият прави 5 притискания на гръдната кост, а другият извършва едно вдишване – фиг.10.

За да сме сигурни в ефикасността на външното притискане, трябва точно да определим посоката на притискането. Това става така:

с показалеца на едната ръка намираме края на гръдната кост (фиг.11).

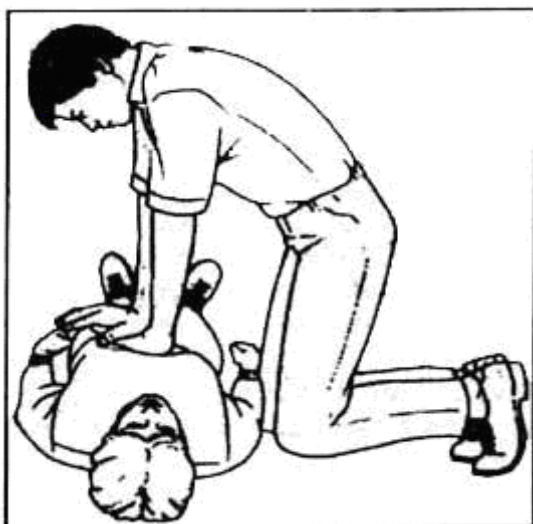
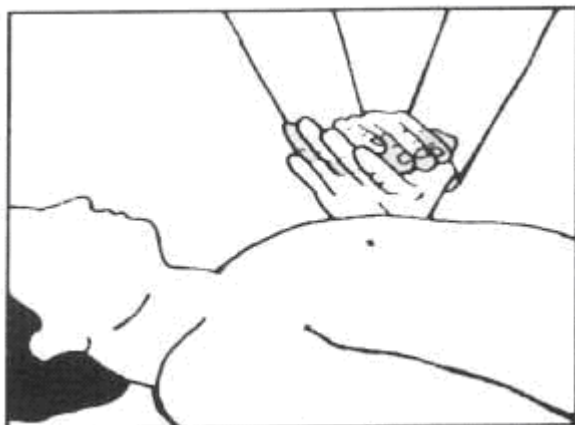
До него поставяме двата пръста на другата ръка по посока на главата – фиг.12.

възглавничките на ръката, която показваше края на гръдната кост се поставят плътно до двата пръста (фиг.13).

освободената ръка се поставя върху нея като пръстите на двете длани не се опират на гръдната стена – фиг.14;

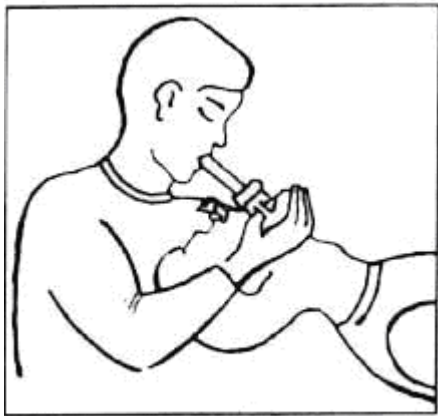
- притискайте плавно, така че гръдния кош да хлътне 3 до 5 см. Не отделяйте ръцете от тялото на пострадалия. Външните притискания на гърдите трябва да бъдат с честота 80-100 пъти в минута.

След извършване на 4 пълни цикъла от притискания и вдишвания направете контрол на пулса и дишането за около 5 сек.

А. Понякога се установява липса на дишане, при запазена сърдечна дейност. В този случай, след като почистите устата наклонете главата назад и едновременно с това повдигнете брадичката му. Опитайте да раздишате с две плавни вдишвания. Ако пострадалият не продиша, започнете обдишване в ритъм 12 до 16 пъти в минута. При по-бърз ритъм след няколко минути можете да получите световъртеж и замайване. Забавете ритъма на вдишванията. На 10-15 раздишвания проверявайте дали сърцето продължава да работи.

Б. Случва се внезапно спиране на сърцето – при запазено дишане. Ако е така, поставете болния на гръб на твърдо, почистете устата, направете опит чрез удар да “подкарате” сърцето и ако няма резултат, започнете извънгръдното му притискане с честота 80-100 пъти в минута. Непрекъснато наблюдавайте дишането на пострадалия. Ако то спре, започнете комбинирано съживяване чрез описаните по-горе методи.

Когато лицето на пострадалия е много наранено или изгорено, когато е отровен от вдишан газ (при раздишването може да отрови вас) или е болен от особено опасна инфекция (ще ви зарази) раздишването се извършва чрез уреда за изкуствено дишане.

Раздишване с въздуховод

ЗАПОМНЕТЕ! Когато се съмнявате дали има или няма дишане и сърдечна дейност, постъпете както при отсъствието им. Всеки пострадал, който дори за малко не е дишал или сърцето му е спирало – независимо от състоянието му се нуждае от бързо настаняване в болница като при транспортирането му непрекъснато се следи състоянието или се продължават съживителните мерки.

СПИСЪК

на педагогическия и непедагогическия персонал в Професионална гимназия „ Васил Димитров „, град Мадан, област Смолян, запознати с Правилника за здравословни и безопасни условия на труд за учебната 2024/2025г.

№	Име и фамилия	Подпис
1.	д-р Христо Каменов	
2.	Марияна Бунева	
3.	Руска Георгиева	
4.	Снежана Райчева	
5.	Шерифе Митева	
6.	Елена Белева	
7.	Миглена Кисьова	
8.	Елена Топалова	
9.	Росен Чивилиев	
10.	Васил Коджебашев	
11.	Нели Карамитева	
12.	Мирослав Беличев	
13.	Диляна Митева	
14.	инж. Лиляна Манева	
15.	инж. Нонка Кадиева	
16.	инж. Златко Касабов	
17.	инж. Веска Павлова	
18.	инж. Руско Кадиев	
19.	Силвия Хаджиева	
20.	Маруся Мустанска	
21.	Карамфил Башев	
22.	Радостина Хаджиева	
23.	Весиха Алиева	
24.	Емине Брахомова	
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		